

Engagerad

Patricia Lorenzoni är forskare och fristående debattör.
Det gäller att inte tappa gnistan, säger hon SID 14

FUSKUTREDNING

Hur kunde
det bli så fel?

SID 4

VAD GÄLLER PÅ NÄTET?

Stor frihet - men det
finns fallgropar

SID 7

PÅ ANDRA PLANHALVAN

Docenten som
dömer på fritiden

SID 12

Vi har inte råd att förlora internationella studenter

Söktrycket till våra utbildningar är återigen bland det högsta i landet och konkurrensen till många av dem är stor. Det är mycket glädjande och visar att vårt kurs- och programutbud är intressant. Speciellt roligt att notera är att ett helt nytt program och det första i landet i sitt slag, Liberal arts, till sina totalt 30 utbildningsplatser fick drygt elva sökande per plats. I detta program kombineras humaniora med naturvetenskap, vilket är helt i linje med vår forsknings- och utbildningsstrategi: att stimulera samverkan mellan olika discipliner.

Som universitet ska vi bidra till den kunskap, kreativitet, öppenhet och kritiska förhållningssätt som krävs för en demokratisk och hållbar samhällsutveckling. Det som hände på Utöya i Norge denna sommar blev en ögonöppnare. Detta är frågor som måste avspelas i vår utbildning. Här har de internationella studenterna en mycket viktig roll att spela.

Men regeringens beslut att från och med i höst införa avgifter för utomeuropeiska studenter har lett till allvarliga konsekvenser för svensk utbildnings internationella karaktär. Enligt Högskoleverkets senaste siffror har antalet studenter från länder utanför Europa rasat från 16 600 för helåret 2010 till 1 280 hösten 2011. Tappet är väsentligt mycket större än vad de flesta hade räknat med. För Göteborgs universitet har antalet icke-europeiska studenter minskat från 350 till 41.

Att vi förlorar internationella studenter är oroande. Det är inte bara ett hot mot den så viktiga mångfalden, det riskerar dessutom att leda till akut kompetensbrist. Det minskar även våra möjligheter att erbjuda internationella utbildningsprogram. För vårt universitet är effekten mest påtaglig inom ekonomi och IT. Internationella studenter som efter avslutad utbildning lämnar Sverige är goda ambassadörer för såväl sitt universitet som för landet. De bidrar dessutom till att vitalisera våra lärosäten, ja hela samhället, genom att ge inblickar i andra bakgrunder och andra sätt att tänka och agera.

Färre internationella studenter innebär helt enkelt en kvalitetssänkning.

Genom att införa studieavgifter gör vi som land ett tydligt avsteg från vårt utbildningssystemets demokratiska tradition. Det kan



FOTO: HILLEVI NAGEL

också vara inkörsporten till avgifter även för landets inhemska studenter, vilket har hänt i flera andra länder, bland annat i Danmark. Det vore enligt mitt sätt att se det mycket olyckligt, för att uttrycka det mildt.

Men nu är det som det är och vi har studieavgifter som vi får anpassa oss till. Även om regeringens höstbudget förutspår en liten ökning av nuvarande minimala stipendiestöd gäller det för alla svenska lärosäten att visa sin attraktionskraft och jobba på att få hit fler utomeuropeiska studenter. Sverige har helt enkelt inte råd att förlora icke-europeiska studenter. Det handlar till viss del om ekonomi men framför allt om kvalitet och konkurrenskraft.

Både kvalitet och profilering av utbildningen är ytterst viktiga frågor för Göteborgs universitet och i det visionsdokument som ska tas fram under läsåret. Jag ser därför fram emot att så många som möjligt ger sina bidrag till den diskussionen, inte minst genom att delta i de workshops som hålls i universitetsbyggnadens sal 10 varje onsdag hela hösten mellan 14.30–16.00. Välkomna!

Pam Reedman

GUJOURNALEN

EN TIDNING FÖR GÖTEBORGS
UNIVERSITETS MEDARBETARE

Oktober



CHEFREDAKTÖR & ANSVARIG UTGIVARE
Allan Eriksson 031 - 786 10 21
allan.eriksson@gu.se



REDAKTÖR
Eva Lundgren 031 - 786 10 81
eva.lundgren@gu.se



FOTOGRAF OCH REPRO
Johan Wingborg 031 - 786 29 29
johan.wingborg@gu.se



GRAFISK FORM & LAYOUT
Anders Euren 031 - 786 43 81
anders.euren@gu.se

MEDVERKANDE SKRIBENTER

Magnus Pettersson, Lars Hjerberg
och Helena Svensson

KORREKTUR

Robert Ohlson, Välskrivet i Göteborg

ADRESS

GU Journalen,
Göteborgs universitet
Box 100, 405 30 Göteborg

E-POST

gu-journalen@gu.se

INTERNET

www.gu-journalen.gu.se

TRYCK

Geson Hylte Tryck

UPPLAGA

6200 ex

ISSN

1402-9626

UTGIVNING

7 nummer/år. Nästa nummer
utkommer den 9 november 2011.

MANUSSTOPP

21 oktober 2011

MATERIAL

För obeställt material ansvaras ej.
För ej signerat material ansvarar
redaktionen.

Citera gärna, men ange källan.

ADRESSÄNDRING

Gör skriftlig anmälan till redaktionen.

OMSLAG

Patricia Lorenzoni, idéhistoriker,
institutionen för globala studier.
Foto: Johan Wingborg



GÖTEBORGS
UNIVERSITET

REKTOR HAR ORDET

- 2 Vi har inte råd att förlora internationella studenter
- NYHETER**
- 4 "VR har svårtat ner Sveriges rykte som forskarnation"
- 6 Datorarbetsplats införs på hela GU trots avsaknaden av beslut
- 7 Detta gäller dig som bloggar, twittrar och facebookar i tjänsten
- 8 Thomas Vestin är GU:s nya personalchef
- 8 Cheferna är nöjda men jobbar hårt
- 9 Klart för höstens workshopar inför 2020
- 10 Språkteknologi blir centrumbildning
- 11 Ett efterlängtat samgående

PÅ FRITIDEN

- 12 Henrik Bogdan
Docenten i svart dress

PROFILEN

- 14 Patricia Lorenzoni, idéhistoriker
Motstår trender

UNIVERSA

- 17 Hans Rosling var huvudnumret när Sahlgrenska akademien firade 10 år

PEDAGOGISKA PRISTAGARE

- 18 Storslam för Sahlgrenska akademien

SAMTAL MED FORSKARE

- 20 Andreas Johansson Heinö
Vårt land behöver en årligare integrationsdebatt

REPORTAGE

- 22 Tyrone Martinsson följer i Nils Strindbergs fotspår

DEBATT

- 25 Nedläggning av Förvaltningshögskolan stärker varken forskning eller utbildning
- 25 Replik: Helena Lindholm Schulz

NYTT OM FOLK

FRÅGAN

- 26 Vad är det bästa med hösten?

SPIKAT

- 28 Rikard Wingård
Med tryckeri i ladugården



VR:s helomvändning

Om en av de största fuskutredningarna i Sveriges historia. Vi berättar vad som hände.



Säkrare datorer

En enhetlig och säker datormiljö som förhoppningsvis på sikt blir billigare. Det utlovas i projektet Datorarbetsplats. Men frågan är vad det kommer att kosta.



Sociala medier - detta gäller

Bloggar du privat eller för GU? Samma regler gäller inom sociala medier som överallt annars.



Innan isen smälter

Konstnären Tyrone Martinsson dokumenterar Arktis i Andréés spår.



Docenten som springer på linjen

När Henrik Bogdan dömer matcher kommer han i ett flow.



Hon går sin egen väg

Patricia Lorenzoni insisterar på att skriva på svenska och vill delta i samhällsdebatten. Något som inte direkt uppmuntras idag.



Möt pedagogiska pristagare

För ett genuint studentengagemang får Anna Westerståhl och ett läkarteam årets pedagogiska priser.

Redaktionen: Välkommen till nya GU Journalen

SER DU NÅGON SKILLNAD?

Sedan ett år tillbaka har vi arbetat tillsammans med formgivaren Björn Eriksson för att förändra GU Journalen. Ambitionen har varit att skapa en tydligare struktur i tidningen för att underlätta läsningen. Vi använder nu exempelvis olika signalfärger och grafiska element för att markera skilda typer av artiklar. Vi hoppas att ni gillar förändringen.

Huvudartikeln i detta nummer är historien om den fuskanklagade professorn Suchitra Holgersson. Redan innan VR kom med sitt beslut att dra tillbaka utredningen hade vi börjat nysta i fallet. Mycket verkade egendomligt. När vi talade med flera professorer, som i detalj satt sig in i materialet, påpekade de att det fanns stora brister i VR:s utredning som inte uppmärksammats.

EN ANLEDNING TILL VR:s helomvändning var förmodligen den JO-anmälan som journalisten Sus Andersson på nyhetssajten Farad låg bakom. Hennes granskning är en stor journalistisk bragd.

DET ÄR ÄNNU FÖR TIDIGT att dra några slutsatser om vilka konsekvenser detta kan få för vetenskapssamhället. För Suchitra Holgersson innebar

fuskanklagelserna en katastrof, för henne personligen men också som forskare. Eftersom det begåtts så många formella fel i hela ärendet är det inte troligt att man någonsin kommer att kunna reda ut vad som egentligen hände. Förhoppningsvis leder dock ärendet till större rättssäkerhet vid hantering av misstänkt forskningsfusk i framtiden.

PROFILEN I DETTA NUMMER är Patricia Lorenzoni, som tycker att det är forskarens skyldighet att delta i samhällsdebatten. Hon är också kritisk mot varufieringstrenden, att universitet i allt större utsträckning blir en marknadsplats. Var finns det plats för bildning? undrar hon.

ALLAN ERIKSSON & EVA LUNDGREN

»VR har svärtat ner Sveriges rykte som forskarnation«

Ena stunden är hon anklagad för grov oredlighet i en av de största utredningarna om forskningsfusk i svensk historia.

Andra stunden har Vetenskapsrådet dragit tillbaka sitt utlåtande och är nu inte ens säker på att något fusk överhuvudtaget förekommit.

- Hela ärendet kring Suchitra Holgersson har skötts obegripligt uselt och har skadat svensk forskning för lång tid framöver, menar Börje Haraldsson.

DET ÄR EN LÅNG och krånglig historia som tar sin början sommaren 2008 när Suchitra Holgersson hamnar i konflikt med en av sina doktorander på Karolinska Institutet. Schismen eskalerar när hon flyttar till Göteborg och leder så småningom till att tre tidigare medarbetare anmäler henne för oredlighet.

Börje Haraldsson, som i sin dåvarande roll som vicedekan fick i uppdrag av dekan Olle Larkö att bevaka ärendet, menar att problemen börjar redan här.

- Det första man gör när man ska utreda forskningsfusk är att säkra materialet. Det gjorde inte KI och därmed har VR:s råd inte kunnat följa resultat från enskilda analyser, via sammanställningar till färdig publikation. Att idag ta reda på vad som hände för flera år sedan är därmed omöjligt.

Efter KI:s utredning lämnades ärendet vidare till Vetenskapsrådet. Det skulle ta ett och ett halvt år innan VR kom fram till att Suchitra Holgersson gjort sig skyldig till mycket grov oredlighet i forskning.

DET VAR NÄR VR publicerade sitt utlåtande som Kristoffer Hellstrand, professor i tumör-immunologi, och Elias Eriksson, professor i farmakologi, började intressera sig för fallet.

- Eftersom jag använder likartad apparatur som fuskets ska ha utförts på blev jag intresserad och började granska ärendet. Min slutsats blev att det inte fanns bevis för att det överhuvudtaget skett något fusk, säger Kristoffer Hellstrand.

Detsamma kommer Börje Haraldsson fram till efter att ha lagt ner ett hundratal timmar på sin granskning.

- Jag vet inte om hon är skyldig men jag tror inte det. Om jag hade hittat något enda bevis för att hon hade fuskat hade jag inte försvarat henne.

UTREDNINGEN VISADE SIG vara full av oklarheter.

- Det är obegripligt att VR har kunnat göra en så usel undersökning. Många dokument saknar datering, och flera anklagelsepunkter lades till efter hand. VR, som är ett rådgivande organ, har agerat både utredare, åklagare



Börje Haraldsson



Kristoffer Hellstrand

»Det första man gör är att säkra materialet«

BÖRJE HARALDSSON

”

och domstol. Beslutet har inte gått att överklaga. Och KI har gjort saken ännu värre genom att sprida rykten över hela världen. Detta har fått ödesdigra konsekvenser för Suchitra Holgersson eftersom forskningsfusk är ett socialt skambrott som innebär livslångt yrkesförbud.

För att bevisa sin oskuld måste en forskare kunna redogöra för varje led från experiment till dragna slutsatser, påpekar Börje Haraldsson. Att Suchitra Holgersson inte kunnat göra det kan förklaras av att ingen brydde sig om att säkra datorer, pärmar och loggböcker. Hon har inte fått tillgång till sitt eget

forskningsmaterial, trots att hon begärt det upprepade gånger. Hon har dessutom anklagats för oredlighet i manuskript som inte ens publicerats.

- Att man inte har kunnat återfinna originaldata för värden i enstaka tabeller är olyckligt men behöver inte vara uttryck för något bedrägeri, säger Kristoffer Hellstrand. Och varför det är självklart att just Suchitra Holgersson skulle ha förfalskat resultaten är svårt att förstå.

EN AV DE ALLVARLIGASTE åtalpunkterna var att Suchitra Holgersson skulle ha försökt vilseleda VR:s utredare. Bland annat skulle hon varit inne på KI och förfalskat papper.

- Vid den tidpunkt då detta brott skulle ha begåtts hade Suchitra Holgersson dels inte tillträde till KI, dels alibi för hela dagen, berättar Kristoffer Hellstrand. Från det att utredarna upptäckte den påstådda förfalskningen pingsten 2010 till dess att de sakkunniga skrev det utlåtande som senare publicerades på VR:s hemsida gick det bara 48 timmar. På denna rekordtid utredde man alltså ett brott som ledde till indragna forskningsanslag, förbud att söka nya anslag i tio år och i förlängningen avsked som professor.

Båda menar att Suchitra Holgersson varit dömd på förhand.

Detta har hänt

VID ÅRSSKIFTET 2007-2008	AUG 2008	HÖSTEN 2008	DEC 2008	NOV 2009	MAJ 2010	SEPT 2010
Suchitra Holgersson (SH), som då var anställd vid KI, värvas till GU av transplantationskirurgen Michael Olausson. Flera doktorander vill följa med till Göteborg, men några avstår. Dessutom pågår en konflikt mellan SH och en av hennes doktorander, EE.	SH tillträder sin tjänst som professor vid Göteborgs universitet. KI förlorar därmed viktig kompetens inom transplantationskirurgi.	Konflikten eskalerar mellan SH och EE, där SH bland annat meddelar prefekten att EE överdrivit sin insats i ett vetenskapligt sammanhang. Cirka 10 dagar senare inkommer EE i sin tur med en anmälan om att SH ska ha förfalskat data i en tabell. Två andra doktorander, varav den ena är gift med EE, riktar fler anklagelser mot SH.	KI genomför en intern utredning där man inte kan säga säkert vad som hänt. Därför ber KI, tillsammans med GU, att VR gör en utredning.	VR kommer med ett utlåtande om att SH i flera fall förfarit oredligt.	VR får ett tips från KI om mystiska filer på SH:s dator. 48 timmar senare slår VR fast att SH försökt vilseleda utredarna.	Den 13 september lämnar VR sitt utlåtande om att SH har gjort sig skyldig till grov och mycket grov vetenskaplig oredlighet.

”

»VR, som krävde absolut ordning bland Suchitra Holgerssons arkiverade forskningsresultat, hade ingen ordning i sitt eget arkiv.«

KRISTOFFER HELLSTRAND

– VR, som krävde absolut ordning bland Suchitra Holgerssons arkiverade forskningsresultat, hade ingen ordning alls i sitt eget arkiv, påpekar Kristoffer Hellstrand.

– Att man i Sverige kan bli anklagad utan att få veta anklagelsepunkterna, kallas till förhör utan rättsligt ombud för att ensam försvara sig mot personer som agerar både åklagare och domare samt förbjudas ta del av dokument, kan närmast beskrivas som en inkquisition, förklarar Börje Haraldsson.

DET ENDA POSITIVA i ärendet, menar han, är att VR nu tar tillbaka hela utredningen och tillsätter en kommission för att ta reda på hur ärendet sköts. Detta borde också leda till en insikt om att misstankar om forskningsfusk måste behandlas på ett rättssäkert sätt, menar han.

– Utredningen bör i första hand ske vid det egna lärosätet och självklart måste man kunna överklaga beslut.

DET FINNS ETT INSLAG av hjärtlöshet i hela historien, påpekar Kristoffer Hellstrand, som framhåller att Suchitra Holgersson är en stor tillgång för Göteborgs universitet.

– När nyheten kom att man lyckats tillverka kärn med hjälp av stamceller som opererats in i levern på en 10-årig flicka vägrade



FOTO: JOHAN WINGBORG

Holgersson är professor i transplantationsbiologi vid Sahlgrenska akademien.

GU att nämna Suchitra Holgerssons namn i pressmeddelandet, trots att det var hennes forskning som låg till grund för framgången.

REKTOR PAM FREDMAN har nu återkallat avskedsansökan. Anser du att du har gjort tillräckligt som myndighetschef i den här frågan?

– Som myndighetschef har jag hanterat ärendet på ett för universitetet formellt korrekt sätt. Som ärendet utvecklade sig med beslut från KI om att det förelåg oredlighet i forskning, innebar detta att jag inte hade utrymme att agera på något annat sätt än det jag har gjort.

Var det rätt att lämna in en begäran till Statens ansvarsnämnd väl medveten om att det fanns brister i utredningen?

– Baserat på det underlag som fanns vid tidpunkten för anmälan var det rätt. Samma dag som jag fick reda på att Vetenskapsrådet dragit tillbaka sin fuskutredning fattade jag beslut om att återkalla universitetets anmälan till Statens ansvarsnämnd. Det finns därmed nu inget ärende i frågan hos Göteborgs universitet.

**ALLAN ERIKSSON
EVA LUNDGREN**

»Det värsta som kan hända en forskare«

Vetenskapsrådet drar nu tillbaka fuskutredningen. Vad har du för kommentar till det?

– Jag är självklart mycket lättad. Samtidigt förtyvlat över att det kunnat pågå så länge trots att vi vid upprepade tillfällen påtalat brister i utredningen, alltifrån KI:s mycket summariska utredning till VR:s utredning. Ingen hänsyn har tagits till de formella argument vi framfört kring utredningens bristande rättssäkerhet och bevisläge i själva skuldfrågan. Jag är också mycket tacksam för att nyhetssajten Farad (Sus Andersson) intresserat sig för mitt fall och faktiskt gått in och kontrollerat VR:s diarium så att oordningen uppdagats.

Men att ha levat med anklagelser om fusk under flera år, hur har det påverkat dig på ett personligt plan?

– Att ställas inför att eventuellt förlora sitt arbete är jobbigt, men absolut värst är att bli utpekad som en oärlig fuskare. Man känner sig förminskad som människa och undrar hur folk runt omkring en tänker. Man blir deprimerad helt enkelt. Detta har inte bara påverkat mig utan hela min familj, min man och mina barn, och mitt arbete.

VR har strypt forskningsmedel till dig. På vilka andra sätt har detta påverkat din forskarkarriär?

– Detta påverkar hela min forskarkarriär eftersom det inte bara är VR som strypt mina forskningsmedel. Det har blivit svårare att söka pengar från alla håll, svårare att publicera och svårare att få tala på internationella kongresser. Att bli misstänkt och anklagad för forskningsfusk är det värsta som kan hända en forskare.

Vad tycker du om att VR ska genomföra en utredning om vad som har gått snett?

– Jag välkomnar en ny utredning som kan fria mig från alla misstankar.

Vilka lärdomar kan man dra av detta vad gäller tilltron till vetenskapssamhället?

– För framtiden är det absolut nödvändigt att få en struktur kring utredningar av misstänkt oredlighet som gör att de kan bedrivas på ett rättssäkert sätt. En kombination av juridisk och vetenskaplig kompetens behövs. Självfallet påverkar alla fall av misstänkt oredlighet vetenskapssamhällets förtroende hos allmänheten negativt.

Vad tycker du om rektor Pam Fredmans roll i den här affären?

– Jag är besviken på att hon inte tillät sig att bli informerad av de till mig oberoende personer som faktiskt läst utredningen i detalj och kommit till en helt annan slutsats än VR. Det som är skrämmande i hela historien är att alla, utan att dra egna slutsatser, lutat sig mot den initiala VR-utredningen. När den sedan visat sig inte hålla måttet – ja, då faller allt som ett korthus. Man kunde förväntat sig att i alla fall GU:s rektor skulle bett om en oberoende vetenskaplig och juridisk granskning för att ha mer än en utsaga att luta sig mot.

OKT 2010

VR beslutar att avbryta utbetalningen av forskningsanslag till SH och förbjuder henne att söka stöd för sin forskning fram till 2020.

JAN 2011

SH överklagar beslutet om stoppade forskningsmedel till förvaltningsdomstolen, bland annat med stöd av en inlaga av Kristoffer Hellstrand och Elias Eriksson.

FEB 2011

Advokatfirman MAQS Law Firm, som på uppdrag av rektorer vid både KI och GU utreder anklagelserna, kommer fram till att det handlar om oredlighet i forskning och att grund för uppsägning föreligger.

VÅREN 2011

Vetenskapsrådet JO-anmäls för att inte ha skött diarieföringen kring utredningen på ett korrekt sätt. Samtidigt pågår arbetsrättsliga förhandlingar med SH.

JUNI 2011

SH inkommer med en skrivelse där hon bedyrar sin oskuld.

15 AUG 2011

Rektor Pam Fredman begär hos Statens ansvarsnämnd att SH ska avskedas från sin tjänst som professor.

8 SEPT

VR drar tillbaka sin utredning om forskningsfusk. Pam Fredman beslutar att återkalla beslutet om begäran om avsked.

VISION 2020

Missa inte höstens workshopar

Som en del i arbetet med vision 2020 - hur vi ska forma universitetets framtid - anordnas under hösten en rad workshopar, som tar upp de avgörande frågorna för universitetets framtida strategier för utbildning, forskning,

innovation. **Tid:** Onsdagar kl 14.30-16.00
Plats: Universitetets huvudbyggnad, sal 10. Information om vilka teman som kommer upp finns på hemsidan för VISION 2020.
www.vision2020.gu.se

Glöm inte GU-kortet!

Du har väl hämtat ut ditt GU-kort? Om inte är det dags att göra det nu. Kortet fungerar som universitets-ID, passerkort samt lånekort på UB. Snart kommer det också att kunna användas för utskrift och kopiering på hela universitetet.



Beställ på www.portalen.gu.se.

Alla erbjuds gå med i ny datormiljö

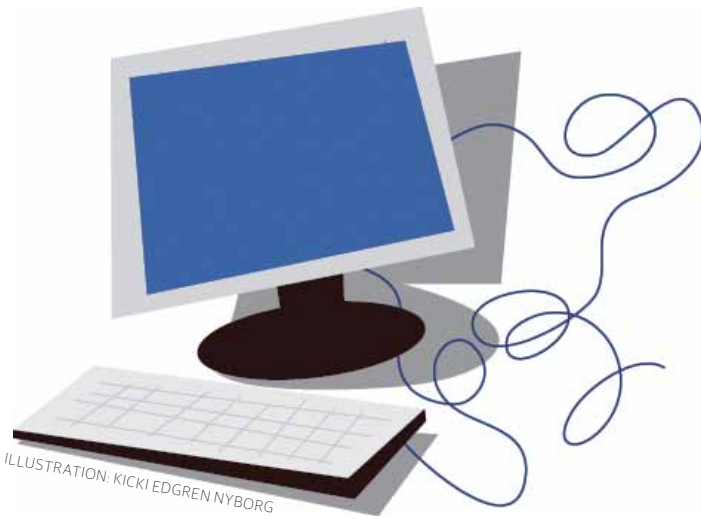


ILLUSTRATION: KICKI EDGREN NYBORG

Datorer som uppdateras automatiskt och synkas, där säkerheten garanteras. Låter det bra? Det är i alla fall idén bakom projektet Datorarbetsplats som nu ska genomföras på hela universitetet. Men något formellt beslut finns inte.

EFTER GU-KORTET är det nu dags för flera nya IT-projekt. Det absolut största är DAFGU, datorarbetsplats för Göteborgs universitet, som innebär att alla går över till en enhetlig datormiljö.

Under maj månad gick hela institutionen för vårdvetenskap och hälsa över till DAFGU-miljön. Under hösten flyttar Gemensamma förvaltningen över, sedan följer andra fakulteter efter.

– Det flyter på bra, menar Lars Hansen, chef för IT-ledning, som tillägger att de inledande problemen med Mac-datorerna ska vara lösta inom kort.

Den som har en relativt ny dator kan behålla den. Principen är att datorerna levereras förkonfigurerade för GU:s datormiljö, med program, skrivrutiner och automatisk synkning med GU:s servrar. Det ska också vara möjligt att själv ha behörighet att administrera sin dator.

Trots att det är en stor satsning vill Göran Hilmersson, professor i kemi och ordförande i IT-beställarrådet, skruva ner förväntningarna.

– Det kommer inte att revolutionera datoranvändningen, men den stora vinsten är att vi får en säker och enhetlig miljö som gör att vi lever upp till de krav som ställs på oss som myndighet.

Samma bedömning gör Lars Hansen.

– Vi inför ett nytt sätt att distribuera programvaror. Det är fortfarande samma datorer, så det är ingen jättestor förändring. Den stora skillnaden är att det inte är lika fritt att köpa vilken dator och installera vilka program som helst. En större enhetlighet kommer att underlätta både för användare och support. Det blir bättre kvalitet och ambitionen är att det ska bli billigare på sikt.

»Den stora vinsten är att vi får en säker och enhetlig miljö.«

GÖRAN HILMERSSON



Göran Hilmersson



Lars Hansen

En annan fördel är att det blir lättare att installera uppdateringar av program och system, vilket kan genomföras på alla datorer samtidigt.

FÖRHOPPNINGSVIS kommer inte användarna att märka någon större skillnad.

– Det är en säker och trygg miljö och man har alltid de senaste operativsystemen vilket innebär mindre strul med inkompatibla filer, säger Göran Hilmersson, som framhåller säkerhetsaspekter som att backup av datorn sker automatiskt.

Men något formellt beslut att införa datorarbetsplatserna finns inte.

– Nej, det finns starka åsikter i

verksamheten om att det ska vara frivilligt. Därför har vi valt att gå försiktigt fram och visa på goda exempel istället, säger Göran Hilmersson.

Avsaknaden av ett formellt beslut spelar enligt Lars Hansen mindre roll i praktiken.

– Det här kommer att införas för alla, dock med vissa undantag för forskare som kan behöva särskild utrustning. Efter 2013 kommer DAFGU-datorer att bli standard på GU.

Vad kommer det att kosta?

– Kostnaden att köpa in en dator får respektive enhet och institution bära. Men idag är alla fakulteter med på att solidariskt finansiera satsningen på datorarbetsplatserna, däremot är det inte klart vad supporten kommer att kosta, säger Göran Hilmersson.

Tills vidare tas alla kostnader centralt. Först från och med 2013 införs en ny prismodell för support som styrs av hur många som ansluter sig till den nya lösningen.

Är det inte slöseri att köpa nytt och samtidigt göra sig av med fullt fungerande maskiner?

– Slöseri eller inte slöseri. Om vi ser på miljöaspekterna är det betydligt bättre att byta ut alla gamla datorer på en gång. I dagsläget vet vi inte hur vi gör med gamla datorer, men det är inte säkert att alla datorer måste bytas ut. En dator som är ett par år gammal går utmärkt att använda i den nya miljön, säger Lars Hansen.



Läs mer om datorarbetsplats på: www.it.gu.se/satsningar-projekt/datorarbetsplats

ALLAN ERIKSSON

På engelska

GU Journalen har lanserat en speciell pdf-version där ett urval artiklar presenteras på engelska. Se mer på www.gu-journalen.gu.se. Sprid gärna tidningen till gästforskare och andra intresserade.



Doktorspromotion 21 oktober 2011

Doktorspromotionen, universitetets största högtid, äger i år rum den 21 oktober. Då promoveras nyblivna doktorer, jubeldoktorer och hedersdoktorer. Flera priser delas också ut till personer

som på ett värdefullt sätt bidragit till universitetets utveckling, exempelvis pedagogiska priser, Pro Arte et Scientia samt Gunnar Svedbergs pris.



ILLUSTRATION: KICKI EDGREN NYBORG



»Som privatperson kan du skriva vad som helst ...

KRISTINA ULLGREN

”

helt enkelt att vara tydlig och att tänka över sin roll så att man inte ger intryck av att prata för myndigheten när man uttrycker privata åsikter, menar Kristina Ullgren.

DET ÄR OCKSÅ viktigt att vara medveten om att bloggar, Facebook, Twitter och Youtube handlar om masskommunikation, med allt vad det innebär.

– Många tjänster för sociala medier gör vissa anspråk på rättigheterna till innehållet som läggs upp på deras sajter, påpekar Mattias Lindgren. Ta reda på vad som står i tjänstens avtal och tänk på det innan du publicerar bilder eller texter. Och många tror kanske att obetänksamheter man skrivit på sin blogg försvinner bara man raderar dem; men det man skriver skickas iväg som RSS:er och kan leva vidare ändå. Skriv exempelvis aldrig när du är arg, vänta tills nästa dag när du fått lite perspektiv på händelsen.

I DE ALLRA FLESTA FALL är det inte särskilt svårt att avgöra var gränsen går mellan privat kommunikation och myndighetens uttalanden, eller mellan lämpliga och olämpliga yttranden, påpekar Kristina Ullgren.

– Det är egentligen bara en liten smal remsa av all kommunikation som kan bli problematisk. De sociala medierna innebär ju fantastiska möjligheter som universitetet verkligen vill uppmuntra till. Policyn och regelsamlingen har kommit till för att underlätta detta.

– Har du frågor eller synpunkter? Hör bara av dig till oss, uppmanar Mattias Lindgren.

EVA LUNDGREN

SOCIALA MEDIER – vad gäller egentligen?

Bloggar, Facebook, Twitter och Wikipedia – för både studenter, forskare och andra medarbetare har nya sätt att kommunicera blivit en del av vardagen.

Spännande – javisst! Men ibland kan det bli problem.

Därför har nu en policy och en regelsamling för vad som gäller vid användning av sociala medier vid Göteborgs universitet tagits fram.

GÖR JAG DET HÄR som privatperson eller som företrädare för universitetet? Det är den grundläggande fråga alla medarbetare som bloggar, facebookar eller utför annan aktivitet på webben måste ställa sig.

– Det handlar nämligen om två helt olika regelverk som omfattar å ena sidan medarbetarnas rätt att uttrycka sina privata åsikter och å andra sidan medarbetaren som företrädare för universitetet, förklarar universitetsjurist Kristina Ullgren. Hon har, tillsammans med Mattias Lindgren, informatör på Externa

relationer, arbetat fram policyn och regelsamlingen.

– Som privatperson kan du skriva vad som helst, så länge du inte ägnar dig åt förtal, hets mot folkgrupp eller någon annan förseelse som omfattas av brottsbalken. Och eftersom vi har yttrande- och meddelarfrihet i Sverige får universitetet som myndighet för övrigt inte ha någon åsikt om vad du skriver i din privata blogg.

ANNORLUNDA BLIR situationen där medarbetare företräder universitetet.

– Uttalar du dig i universitetets namn träder samma regler i kraft som vid all annan verksamhet där universitetet står som utfärdare av exempelvis information. Juridiskt sett finns ingen skillnad mellan att uttrycka sig i ett vanligt brev, ett mejl, på en blogg eller på Facebook. Alla de regler som gäller för universitetet, till exempel offentlighetsprincipen och personuppgiftslagen, gäller också här. Handlingarna måste registreras, diarieföras och

arkiveras, liksom alla handlingar som kommer in till en myndighet.

Att det kanske inte känns självklart med samma regler vid sociala medier som vid annan kommunikation kan nog bero på att många uppfattar bloggar eller Facebook som mer personliga sätt att komma i kontakt med människor.

– De sociala medierna inbjuder till att man väljer ett mer informellt tonläge, menar Mattias Lindgren. Det känns helt enkelt lite mer avslappnat att skriva på sin blogg än på GU:s webb. Men det är viktigt att tänka på att det inte finns några mellanågen där man både är privat och myndighet på samma gång, utan man är antingen det ena eller det andra.

FORSKARE KAN emellanåt befinna sig i en lite mer speciell situation. Det ligger ju i deras uppdrag att förmedla forskningsrön, debattera och engagera allmänheten.

– För en forskare gäller det



Mer information finns här: www.publicera.gu.se/socialamedier



FOTO: JOHAN WINGBORG

HALLÅ DÄR!

Thomas Vestin

som är ny personalchef vid Göteborgs universitet sedan 1 juni.

Vem är du?

– Jag är född i Luleå, läste till jurist i Uppsala och jobbade flera år som förvaltningsjurist. Därefter har jag kommit att syssla med personalfrågor i vid bemärkelse. Jag har tidigare varit personalchef vid olika departement och myndigheter. Närmast kommer jag från Bryssel, där jag var kanslichef i tre år vid den svenska EU-representationen.

Varför sökte du jobbet som personalchef på GU?

– Jag såg annonsen och blev nyfiken. För mig är utbildning och forskning viktigt, dels danar det individen, dels är det utvecklande för hela samhället. Dessutom är GU en spännande arbetsplats genom sin bredd och högt kompetenta personal.

Vilka är dina första intryck?

– Under den första tiden har jag ägnat mycket kraft åt det interna livet på avdelningen, att lära känna mina medarbetare. Universitetet står inför stora utmaningar: fram till 2020 går cirka 50 procent i pension och den stora frågan är hur vi ska klara personalförsörjningen. Vi måste attrahera de bästa i en tid av tuffare konkurrens och ökad internationalisering. Trots att det finns olika intressen inom ett universitet menar jag att det är angeläget att föra en gemensam arbetsgivarpolitik. Det står inte i något motsatsförhållande till den fria forskningen.

GU står inför stora förändringar, inte minst en omorganisation. Vad tycker du är viktigt i ett sådant förändringsarbete?

– Ledningen måste ha en tydlig målsättning med vad den vill och kommunicera denna på ett bra sätt. I en omorganisationsprocess är cheferna nyckelpersonerna i och med att de har ansvar att föra ut budskapet och att få medarbetarna delaktiga.

Du kommer hit med nya fräscha ögon. Vad är det främst som behöver utvecklas inom personalområdet på GU?

– Under hösten kommer jag att besöka institutioner och fakulteter. Som jag kan se det gäller det att säkerställa personalförsörjningen, att utveckla ett gemensamt synsätt på väsentliga arbetsgivarfrågor och att förtydliga ansvar och befogenheter på olika nivåer. För mig är det viktigt att skapa en personalpolitik som bygger på öppenhet och respekt för forskningens frihet. Just främjandet av olika kompetenser och ökad internationell rörlighet är något som vi alla vinner på.

ALLAN ERIKSSON

Nöjda chefer med mycket att göra

De allra flesta chefer trivs med sitt jobb, men de har en tung arbetsbelastning och behöver mer kompetensutveckling. Det visar den nya undersökningen Chefsbarometern 2010.

UNDER HÖSTEN 2010 genomfördes för första gången en renodlad arbetsmiljöundersökning för chefer och ledare vid GU. Syftet med enkäten var att kartlägga hur de uppfattar sin arbetsituation. Resultatet presenteras i den nya rapporten *Göteborgs universitets chefsbarometer 2010*, som tagits fram av psykologiprofessor Joseph Schaller och Marianne Leffler från personalavdelningen.

Den sammantagna bilden är positiv, menar Joseph Schaller.

– De flesta trivs med sina arbetsuppgifter, även om en majoritet av cheferna tycker att tiden är för knapp för uppdraget och att de har för mycket att göra. Framför allt på institutionsnivå är arbetsbelastningen tyngst. Många menar att de har fått större ansvar än befogenheter. Dessutom efterfrågas mer kompetensutveckling.

CHEFERNA ÄR på det hela taget nöjda med att arbeta på GU. Fyra av fem har positiva känslor på väg till jobbet. 11 procent säger att de känner olust, vilket motsvarar var nionde svarande.

– Det är samma resultat som i den stora barometern från 2008. Men eftersom frågan är ställd om man vanligen känner olust, tycker jag att det är en hög siffra.

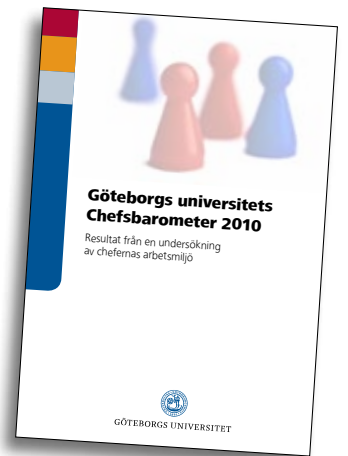
MINST HÄLFTEN ANSER att de har mycket stora eller ganska stora behov av kompetensutveckling inom fyra områden: personalutveckling, verksamhetsstyrning, ledarskap och arbetsrätt. Men det behöver, enligt Joseph Schaller, inte enbart handla om att erbjuda regelrätta utbildningar.

– Nej, det finns det inte tid för. Men man kan tänka sig att cheferna får stöttning på annat sätt, till exempel mer stöd och kompetensutveckling på plats.

Inställningen till kollegialt chefskap varierar inom universitetet.



Joseph Schaller



»På institutionsnivå är arbetsbelastningen tyngst.«

”

Hälften anser att prefekten ska vara en av institutionens lärare och forskare. Stödet för denna modell är, inte helt överraskande, störst på institutionsnivå. På fakultets- och gemensam nivå är man mer positiv till offentlig utlysning och extern rekrytering.

Resultatet visar att förtroendet för närmaste chef är störst, men förtroendet för rektor är större än för dekanerna. Hur kan det komma sig?

– Det strider mot hur det brukar vara, men det är inte särskilt överraskande. 2008 års arbetsmiljöbarometer visade samma resultat. Rektor är en person som ska sätta sin prägel på verksamheten på ett enhetligt sätt. En dekan har inte alltid samma tydliga roll, spekulerar Joseph Schaller.

Är det några resultat som överraskar dig?

– Nej, egentligen inte. Vi trodde att allt tal om omorganisation förra året skulle leda till fler kommentarer, vilket man kan

förvänta sig i tider av oro, men det gjorde det inte.

Totalt gick enkäten ut till 364 personer, varav 254 svarade. Det ger en svarsfrekvens på 70 procent, vilket enligt Joseph Schaller får betraktas som ett gott resultat.

– Med tanke på att många har vansinnigt mycket att göra och att frågebatteriet var stort är jag nöjd. Men man kan tycka att svarsfrekvensen borde vara ännu högre. Den här undersökningen riktar sig enbart till chefer och genom att delta har de haft en möjlighet att påverka.

Nu är det upp till den centrala arbetsmiljökommittén, som tog initiativ till studien, att komma med förslag till förbättringar.

ALLAN ERIKSSON



Läs rapporten:

www.arbetsmiljo.gu.se/sam/

Allt upp på bordet

Hur ska utbildningen vid Göteborgs universitet bli mer internationell? Är en komplett akademisk miljö alltid möjlig? Och vilken roll ska universiteten spela i framtiden när konkurrensen om studenterna hårdnar?

Det är några frågor som kommer att diskuteras vid höstens workshopar i Vasaparken. Alla medarbetare och studenter är välkomna att delta.

WORKSHOPARNA, som hålls varje onsdagseftermiddag under hösten, är till för att engagera så många som möjligt i arbetet med en ny vision för Göteborgs universitet.

– Vi vill vända på varje sten, förklarar prorektor Margareta Wallin Peterson. Alla frågor där man måste ta ställning ska upp på bordet. Är exempelvis forskarutbildningen en del av utbildningen eller en del av forskningen? Och vad innebär det att utbildningen har vetenskaplig grund, räcker det med att ha disputerade lärare? Hur kommer det sig att forskare inom stora tunga miljöer så ofta är män och är det något vi ska försöka ändra på? Och hur ska vi överhuvudtaget jobba med utbildning, forskning samverkan och innovation?

ANDRA FRÅGOR där åsikterna kan gå isär är vad som skiljer just universiteten från övriga utbildningsinstitutioner, vilken roll det livslånga lärandet ska ha vid högskolan och om det verkligen är bra att satsa på program, som många studenter vill, istället för fristående kurser. Eller går det att kombinera?

– I tidigare dokument har vi framfört vikten av kompletta miljöer med både utbildning, forskning och samverkan. Men hur fungerar det i praktiken? Arbetar man i en forskningstung del av universitetet är det svårt att meritera sig pedagogiskt. Och tvärtom, hur ska den som har fullt upp med utbildning hinna forska? Det finns det säkert många åsikter om.

Förutom workshopar som är öppna för alla hålls också ett antal seminarier för inbjudna deltagare. De handlar bland annat om hur vi egentligen vet



FOTO: JOHAN WINGBORG

Alla är välkomna till workshoparna i Vasaparken, säger Margareta Wallin Peterson, prorektor vid GU.

hur det går för universitetet, hur mycket vi själva kan styra vår utveckling och vilken roll universitetet ska spela i det framtida samhället.

– Hösten handlar mycket om att samla ihop underlag och få fram olika åsikter. Och allt arbete vi gör nu ska utmynna i en stor visionskonferens i februari nästa år, förklarar Margareta Wallin Peterson. Då kommer vi att bjuda in 100–150 gäster från universitetets alla håll.

ALLA INSIKTER SOM kommer fram i workshopar, seminarier och konferensen dokumenteras och finns tillgängliga på webben. De kommer också att föras samman med övriga undersökningar, som RED 10 och BLUE 11, de båda utvärderingarna av forskning och utbildning. Allt detta material ska sedan ligga till grund för den övergripande vision för åren 2013–2020 som styrelsen ska ta beslut om 6 september nästa år.

– Att det är en övergripande vision innebär att den inte går in på detaljer. Varje fakultet och institution ska kunna omsätta visionen till en handlingsplan anpassad till de speciella behov som finns där.

Parallellt med strategiarbetet pågår också arbetet med en förändrad organisation.

– Mycket av omorganisa-

tionsarbetet ska också ske nu under hösten och det kommer självklart att påverka visionen, förklarar Margareta Wallin Peterson. Allt hänger förstås ihop och har samma mål: att skapa ett starkare och mer konkurrenskraftigt universitet med hög kvalitet i allt vi gör.

EVA LUNDGREN

HÖSTENS WORKSHOPAR

Höstens workshopar hålls på onsdagar 14:30–16:00 i sal 10, universitetets huvudbyggnad, Vasaparken. Alla är välkomna.

Ur programmet:

- 5/10: Vad utmärker en komplett akademisk miljö - och är den alltid möjlig?
- 12/10: Hur kan vi skapa tydlig forskningsanknytning i utbildningen - och vilka modeller finns?
- 19/10: Hur ska vi arbeta med kommunikationen mellan forskarna och universitetets omvärld?
- 26/10: Jämlikhet och forskning - synergi eller konflikt?
- 2/11: Är satsning på samverkan och nyttiggörande en framgångsfaktor?
- 9/11: Profilerings - politisk önskedröm eller instrument för överlevnad?

»Huvudproblemet i svensk forskning är inte brist på pengar utan att vi har för få skickliga forskare. Vi måste sätta stopp för den systematiska inavel som är en följd av att svenska universitet som regel bara anställer de egna doktorerna.«



BO ROTHSTEIN

I DN DEBATT 28 AUGUSTI 2011.

Thorvald Stoltenberg till Global week

► **Passa på att boka** in årets internationella dagar, Global week, den 21-25 november. Ett av de stora affischnamnen är Thorvald Stoltenberg, Norges före detta försvars- och utrikesminister, som hålla "The Gothenburg Annual Lecture on Global Collaboration".

Thorvald Stoltenberg, som är far till den nuvarande norske statsministern Jens Stoltenberg, har en gedigen erfarenhet som välrenommerad politiker och fredskämpe, särskilt i flyktingfrågor. Föreläsningen hålls i aulan i Vasaparken onsdagen den 23 november.

Det är andra året i rad som Göteborgs universitet arrangerar Global week och målet är att erbjuda en rolig, intressant och utvecklande vecka för Göteborgs universitets studenter, anställda och internationella partner. Hela programmet hittar du på: www.globalweek.gu.se.



Rättelse om doktorandlöner

► **I senaste numret** av GU Journalen står på s. 9: "Konstnärliga fakulteten tillämpar utbildningsbidrag för de två första åren och tjänst för de två återstående."

Detta är inte riktigt (även om en något otydlig formulering i utredningen om doktorandtjänst kan ge intryck av detta). Samtliga doktorander som antogs vid fakultetens senaste utlysning (de påbörjade sina studier i september 2010 och är alltså i slutet av sitt första läsår) har doktorandtjänst. Vi antar alltså inte med utbildningsbidrag utan tillämpar principen om doktorandanställning från första dagen.

Sverker Jullander, forskarutbildningsledare på Konstnärliga fakulteten.

Språkteknologi blir centrumbildning



FOTO: JOHAN WINGBORG

När språkteknologi fungerar är det som luften vi andas, inget vi tänker på, säger Lars Borin.

Nu har Centrum för språkteknologi fått officiell status som centrumbildning vid Göteborgs universitet.

Men själva verksamheten, där lingvister och datavetare samarbetar, har pågått i decennier.

REDAN PÅ 1960-TALET började professor Sture Allén samla in stora mängder text för dataanalys. 1974 kom Språkbanken igång och tio år senare började de första studenterna i datalingvistik.

Och för några år sedan blev språkteknologi ett av Göteborgs universitets styrkeområden.

– Forskningen bedrivs i tre laboratorier: textteknologi-, grammatikteknologi- och dialogteknologilaboratoriet, förklarar föreståndaren Lars Borin, professor i språkvetenskaplig databehandling. Men de skilda områdena går också in i varandra.

Ett stort projekt är det EU-finansierade MOLTO, som handlar om maskinöversättning.

– Det mest kända översättningssystemet är nog Google translate. Det bygger på analyser av väldigt mängder text där

systemet undan för undan lär av sina misstag. Problemet är att språk fungerar enligt vad som kallas Zipfs lag: ett litet antal ord, som pronomen, konjunktioner och några verb, står för kanske 80 procent av en texts innehåll. Men ett mycket stort antal termer används bara någon enstaka gång. Alltså måste man ha väldigt mycket text för att få ett någorlunda stort ordförråd. När det gäller stora språk, som engelska, är det inget problem. Men hur mycket text finns exempelvis på sydsamiska?

ETT ANNAT SÄTT är att lära datorn grammatiska regler.

– Men det har också sina brister, påpekar Lars Borin. Exempelvis klarar ett sådant system bara de regler som matats in, inte specialregler och absolut inte språkfel, som ju trots allt ofta förekommer i texter. I projektet MOLTO försöker vi därför kombinera de båda översättningsteknikerna.

När språkteknologi fungerar som bäst är den som luften vi andas och ingenting vi tänker på, påpekar Lars Borin.

– Men även om en text är korrekt översatt till 98 procent, är det ändå de 2 procent som blev fel som vi lägger märke till. Goda översättningar är alltså en stor utmaning.

Ett sätt att hantera översättningsproblematik är att hjälpa datorn genom att använda så kallade kontrollerade språk.

– Det innebär att texterna anpassas till datorn. Det gäller exempelvis att undvika tvetydiga meningar som ”Polisen iakttog mannen med kikaren” där det är oklart vem som egentligen håller i kikaren. Ett annat är att vara noga med den logiska kronologin, alltså hellre ”När jag kom hem satte jag på kaffe” än ”Jag satte på kaffe när jag kom hem”. Terminologin bör också vara begränsad så att man inte använder olika ord för samma sak.

Än så länge passar maskinöversättning bäst för enklare texter som instruktionshandlingar eller formella brev.

– Men i vissa fall kan tekniken också användas vid litterärt översättande. Den som forskar om exempelvis spänningslitteratur kanske vill ha ett hum om

vad en deckare på turkiska eller swahili handlar om. Då kan en maskinöversättning vara bättre än ingenting alls.

FÖRUTOM översättningar ägnar sig centrumet också åt andra stora textanalyser. Och det är inte bara språk- eller litteraturvetare som vänder sig hit. Historiker kan exempelvis undersöka när ord som ”siden” eller ”kaffe” började användas i Sverige och medicinare kan vaska fram information ur patientjournaler, bland annat om läkemedelsinteraktion eller biverkningar.

– Men vi håller inte bara på med texter, förklarar Lars Borin. Dialogteknologilabbet undersöker hur datorer kan samtala med människor, exempelvis vid beställning av biljetter på SJ. Och projektet LekoBot går ut på att få funktionshindrade barn att kommunicera med hjälp av en leksak. Språkteknologi kan handla om filosofiska frågor som vad språk egentligen är för något. Men det kan också innebära praktisk mönsteranalys som även används i icke-språkliga sammanhang, som vid igenkänning av ansikten eller vid kreditkortstransaktioner. Språkteknologi är helt enkelt ett väldigt brett område med många utvecklings- och samarbetsmöjligheter.

EVA LUNDGREN

»Hellre 'När jag kom hem satte jag på kaffe' än 'Jag satte på kaffe när jag kom hem'«

LARS BORIN

CENTRUM FÖR SPRÅKTEKNOLOGI

Centrum för språkteknologi innebär ett samarbete mellan språkforskare och datavetare vid Humanistiska fakulteten, IT-fakulteten och Chalmers. Mest känt är kanske Språkbanken som samlar in och tillgängliggör mängder med texter, från medeltiden fram till idag, bland annat samlade verk av C.M. Bellman, C.J.L. Almqvist och August Strindberg. Vill du testa hur språkteknologi fungerar i praktiken? Gå in på: <http://sprakteknologi.se.kraftiga>.

Ett efterlängtat samgående

GOArt går ihop med HSM och skapar en komplett miljö. Samtidigt startar ett nytt masterprogram i orgel med relaterade klaverinstrument i nära samarbete med Göteborgs Internationella Orgelakademi.

REDAN 2005 påbörjades diskussionerna om att Göteborg Organ Art Center (GOArt) skulle gå samman med Högskolan för scen och musik (HSM). Ett år senare tog Konstnärliga fakulteten beslut om en sammanslagning, men det har tagit lång tid att realisera planerna.

– Vi stärks båda av ett samgående. HSM får spets och GOArt bredd, säger Staffan Rydén som är högskolerektor på HSM.

GOArt blev en centrumbildning 1999. Men det har varit svårt för en så liten enhet att klara sig på egen hand.

– Det var besvärligt att få kontinuitet när det gällde personal och finansiering, de administrativa rapporteringskraven ökade och man var beroende av projektanslag, säger Johan Norrback, föreståndare på GOArt, som inte ser någon risk med att GOArt skulle drunkna i HSM:s stora verksamhet.

– Tidigare låg vi formellt direkt under fakultetsnämnden, men det blir enklare nu när vi tillhör en institution, säger han.

– GOArt har forskningen medan HSM har grundutbildningen i kyrkomusik. Så samgåendet ligger också i linje med GU:s tanke om kompletta miljöer, påpekar Staffan Rydén.



FOTO JOHAN WINGBORG

Under Göteborgs internationella orgelakademi undervisade den kände brittiske organisten Gordon Stewart flera masterstudenter.

En frukt av samgåendet är det nya masterprogrammet i orgel med relaterade klaverinstrument, som startar i höst. Det innebär att studenterna får tillgång till en internationellt känd orgelpark. Nytt är också att Göteborgs Internationella Orgelakademi – i år med brittiska orglar under 1800-talet som tema – nu kommer att ligga under terminstid och samverka med masterutbildningen.

GOART HAR INTE längre kvar sin stora verkstad på Ebbe Liberathsgatan i Mölndal. Istället har man planer på ett samarbete med institutionen för kulturvård som har ett hantverkslaboratorium i Mariestad. Förhoppningen är att bygga en pipforskningsverkstad där man kan underhålla och vårda de instrument man har investerat i och färdigställt.

– GOArt kommer helt rätt i tiden, det stärker vår internationella profil och kommer att attrahera fler studenter, säger Staffan Rydén.

HELENA SVENSSON

SAMGÅENDE GOART & HSM

Formellt samgående mellan Göteborg Organ Art Center (GOArt) och Högskolan för scen och musik (HSM) från 1 juli 2011. Sedan hösten 2010 finns GOArts forskning och administration i villan på Viktor Rydbergsgatan 24. Nu i höst startar masterprogrammet i orgel med relaterade klaverinstrument, 120 hp. Nytt är också att Göteborgs Internationella Orgelakademi nu kommer att ligga under terminstid och samverka med masterprogrammet.

GU på plats 184 i världen

► **Enligt den senaste** QS-listan hamnar Göteborgs universitet en plats ner jämfört med förra året. Umeå universitet är det enda svenska lärosäte som klart förbättrar sin position i år, medan Uppsala, Lunds, och Stockholms universitet och KTH försämrar sina placeringar. QS-listan är en av de mer ifrågasatta rankinglistorna. Det beror främst på att den till stor del på bygger en enkätundersökning om vilka lärosäten som har bäst rykte, en metod med stora metodologiska brister.

Toppar Internetlista

► **Göteborgs universitet** har störst genomslag på internet av alla svenska universitet och placerar sig mycket bra även i ett internationellt perspektiv: 3:a i Norden, 21:a plats i Europa och 120:e plats globalt. Det står klart när Webometrics uppdaterat sin rankingslista som jämför hur bra världens universitet syns på nätet.

– Det är roligt att hamna högt i den här mätningen eftersom det innebär att vår forskning får mycket internationell uppmärksamhet, säger Magnus Gunnarsson på avdelningen för analys och utvärdering.

GU har avancerat snabbt på listan, men förändringen beror till viss del på att Webometrics har ändrat sin metod.

– Det har inneburit att alla svenska universitet har klättrat i rankingslistan, men inte lika mycket som Göteborgs universitet, som på vägen upp gått förbi fyra andra svenska universitet på bara ett år.

Små förändringar

► **Göteborgs universitet** placerar sig på 203:e plats på den prestigefyllda Shanghairankningen över världens främsta universitet. Listan som publiceras varje år av Shanghai Jiao Tong University mäter i huvudsak excellent forskning och Nobelpris.

GU har klättrat från 212:e plats, främst på grund av publiceringar i Nature och Science som viktas högt. Samtidigt rankas GU som andra svenska medicinska universitet (plats 50-75 i världen) efter Karolinska institutet.

– Det är en stabil lista med små förändringar. Vi har stigit lite grann men det säger inte så mycket om vår kvalitet. Fast det skulle vara spännande om vi kunde klättra under 200-gränsen, säger Magnus Gunnarsson på avdelningen för analys och utvärdering.

WELCOME TO THE INTERNATIONAL CAFÉ



The International Café takes place on the first Monday of every month and is an informal meeting place for international researchers, international staff, PhD students, their families and hosts.

Location: Ågrenska villan, Högåsplatsen 2, Gothenburg
Guest Services, www.gu.se/guestservices



Min väska

Linda Winstedt,
informatör på institutionen
för tillämpad IT

Min väska köpte jag för fem år sedan på en väskaffär vid Centralstationen, när jag var på väg hem från mitt tidigare jobb på Högskolan i Borås. Jag behövde en ny eftersom den gamla höll på att falla sönder.



Den var inte direkt billig men jag tyckte den var diskret och enkel, snygg och praktisk. Rejäl axelrem. Rena linjer, inga krusiduller.

Den har gummerad botten, vilket jag gillar, för då kan man ställa ner den överallt utan att den blir smutsig. Den har också flera små fack och är lagom stor. Man ska kunna ha med sig allt man behöver, det går till och med att trycka ner ett kollegieblock i A4-storlek. Men den bärbara datorn får inte plats.

Väskan speglar nog min personlighet: den sticker inte ut och är inte skrikig, utan är väldigt praktisk och snygg. Jag är också nöjd med kvaliteten. Väskan har hållit i över fem år och trots att den har börjat spricka lite, flärpen till dragkedjan har gått av, är den fortfarande fin. Jag är säker på att jag kommer att behålla den länge.

I facken stoppar jag ner det viktigaste: linsor, huvudvärkstabletter och glasögon. Men facket för mobiltelefonen är för litet för dagens smartphones. Det är väl det enda som är negativt, ja förutom att det lätt blir stökigt eftersom jag brukar slänga ner saker i botten. Det är frustrerande. Fast egentligen är jag ganska ordningsam.

I väskan finns också det senaste numret av "Allt om trädgård". Trädgårdstidningar är min enda last. Jag läser tidningen för att få inspiration och nya idéer till vår ganska nya trädgård. Man får ha tålmod. Det blir inte alltid som man tänkt sig men bra ändå.

Berättat för Allan Eriksson



TEXT LARS HJERTBERG | FOTO JOHAN WINGBORG

Docenten i svart dress

Henrik Bogdan är docenten i religionsvetenskap som nästan varje vecka drar på sig sin helsvarta dress för att möta en högljudd och tusenhövdad publik på några av landets största arenor. Hårdrockare? Nej, fotbollsdomare.

KONTRASTERNA ÄR påfallande. Först: en helt vanlig torsdagseftermiddag – den koncentrerade stillheten i arbetsrum nr 306 på institutionen för litteratur, idéhistoria och religion.

Det har gått åtta år sedan den då 31-årige Henrik Bogdan disputerade. Nu tituleras han docent och ägnar sig huvudsakligen åt forskning om alternativa religiösa rörelser.

Senare: en måndagskväll på Gamla Ullevi när allsvenskan går in i sitt mest intensiva skede. Hemmafavoriterna IFK Göteborg möter ett pressat Djurgården som stötts av en lika långväga som livlig klack på den södra kortsidan.

DÄR ÄR HAN IGEN. Docenten från Humanisten har förvandlats till assisterande domare med total koncentration på sitt uppdrag längs den vita linjen.

– Jag spelade pojkklagsfotboll med Gunnilse IS och märkte ju ganska snabbt att jag inte hade särskilt mycket talang. Men eftersom min pappa och äldre bror var fotbollsdomare så blev jag lite nyfiken på att prova, berättar Henrik Bogdan om hur den långa vandringen mot landets fotbollsdomarelit började.

En väg som långt ifrån alltid varit konfliktfri och behaglig. Paradoxalt nog ställs många rättsskipare inför sina allra svåraste uppdrag när de själva är unga och oerfarna. På lägre nivåer måste till exempel en domare leda matcherna på egen hand, utan hjälp av assisterande kollegor. Henrik minns särskilt en

match, när han själv ännu var i tonåren:

– Jag kände redan när jag kom till idrottsplatsen att det skulle bli krig, och så småningom fick jag höra att de skulle plocka mig efter matchen. Den gången kom jag undan med blotta förskräckelsen, säger han och fortsätter:

– Särskilt tufft var det att ta steget från ungdomsmatcher till seniorfotboll. Ibland funderade jag verkligen över varför jag utsatte mig för det där.

Men när många andra unga domartalanger hoppade av, bet Henrik Bogdan ihop och fick nya uppdrag. Inspirerad av pappan som stöttade i bakgrunden, utan att oombedd lägga sig i.

– Det blir faktiskt lättare när man kommer högre upp i serie-systemet. Dels är fotbollsspelarna duktigare och mer disciplinerade, dels är det mycket lättare att klara av den psykiska pressen när man har hjälp av två assisterande domare (det som förr kallades linjemän).

EN DOMARINSTRUKTÖR uppmärksammade Henriks talang och gav honom rådet att koncentrera sig på uppdraget längs linjen:

– Han trodde att jag skulle kunna komma längre som assisterande domare. Och det visade sig ju att han hade rätt. Om jag fortsatt som huvuddomare kanske jag i bästa fall nått division 2.

När Henrik Bogdan 2003 disputerade på en avhandling om riterna hos hemliga ordnar och andra slutna sällskap började även hans andra karriär närma sig spetskompetens, fast det

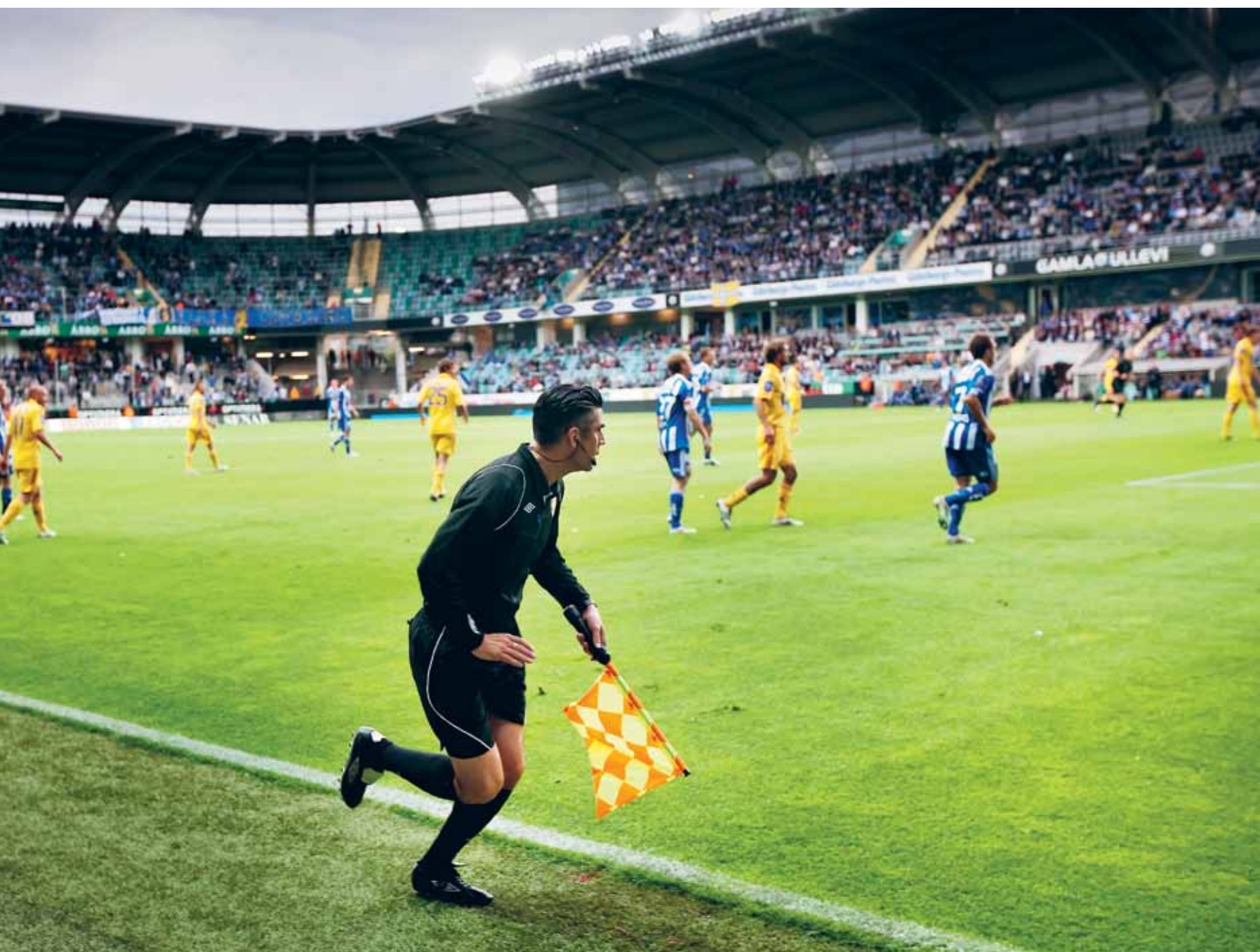


skulle dröja ytterligare några år innan docent Bogdan gjorde debut som allsvensk domare.

Nu är han en självklar och rutinerad medlem av landets domarelit med över hundra matcher bakom sig på högsta nationella nivå.

Att ständigt nagelfaras och granskas av spelare, ledare, massmedier och högljudda supporterkaror kräver mycket mer än stort fotbollsintresse och säkra regeltolkningar:

– Framför allt har jag utvecklat den mentala biten. Lärt mig att släppa de kontroversiella besluten och koncentrera mig på nästa situation. Och att stå på mig när



Under oktober har religionsvetaren Henrik Bogdan fullt upp som assisterande domare i Allsvenskan.

»Det är inte så att jag försöker hålla det hemligt, men vi pratar inte så mycket om det.«

jag vet att jag har rätt, även om 20 000 människor vrålar .

– Förr tog jag det personligt och kände mig kränkt. Idag är jag lugnare och tryggare i mig själv, och kan se att det är min roll som domare det handlar om.

Kan du på något sätt använda erfarenheterna från elitfotbollen i din vardag på universitetet?

– Ja, det händer att jag hämtar jämförande exempel från fotbollsmiljön. Ett av mina intresseområden inom religionsvetenskapen är radikala och farliga former av religion, och man kan absolut göra intressanta jämförelser med radikalkulturer

inom fotbollshuliganismen: supportrar skulle till exempel kunna ta ett större ansvar och säga nej till de radikala huliganerna, precis som en del religiösa församlingar skulle kunna markera mot radikala grupper och markera att detta inte har något med religion att göra.

Känner dina kollegor på universitet till ditt andra liv som domare?

– En del vet, andra inte. Det är inte så att jag försöker hålla det hemligt, men vi pratar inte så mycket om det. Och jag är nog den ende domare på elitnivå som arbetar som forskare vid ett universitet.

Varför tror du att det är så?

– Jag vet faktiskt inte, men en akademisk karriär tar väldigt mycket tid i anspråk, likadant är det med en elitsatsning i idrott. Och att försöka hinna med båda sakerna ... då är man kanske lite galen. Men för egen del tycker jag att det är en jättebra kombination. Jag kan sitta här i min ensamhet och forska, och sedan komma ut till match och njuta av trycket från läktarna och den fysiska ansträngningen.

När är det som roligast?

– Ibland känner jag att jag kommer in i ett flow, en total närvaro i nuet. Nästan som att egot blir helt upplöst i en större enhet. Med all rutin har det blivit lättare att känna trygghet, koppla bort sig själv och hitta flowet. Då är det riktigt, riktigt roligt att vara domare.



HENRIK BOGDAN

Ålder: 39

Yrke: Docent i religionsvetenskap. Universitetslektor vid institutionen för litteratur, idéhistoria och religion.

Familj: Fru och två döttrar på tre och fem år.

Antal allsvenska matcher 2011: Henrik Bogdan tjänstgör som assisterande domare i nästan samtliga allsvenskans 30 omgångar. Oftast på en västsvensk arena.

Arvode: En assisterande domare i allsvenskan får 3 450 kronor per match.

Aktuell: Under oktober går allsvenskan in i sitt mest dramatiska skede - nu ska serien avgöras och mästarna koras. Sista omgången avgörs söndagen den 23 oktober.

Motstår trender

Att skriva på svenska och delta i samhällsdebatten premieras alltför lite idag. Istället gäller det att publicera och meritera sig. Det är en olycklig utveckling, menar idéhistoriker Patricia Lorenzoni.

DEN 22 JULI i år befinner sig Patricia på ett norskt kryssningsfartyg långt ute på Barents hav, på väg tillbaka till Tromsø från Svalbard. För andra året i rad arbetar hon som kryssningsföreläsare. När nyheten om den vansinniga attacken på Utöya når fartyget undrar Patricia varför det inte uppmärksammas. Hon får en rungande utskällning.

– Policyn på båten var att inte prata politik eller religion med passagerarna. Känslan var: Stör oss inte, vi konsumerar! Det var som en låtsasvärld. Jordan skulle kunna gå under, men här fortsätter vi att servera drinkar och spela bridge.

När de stiger i land i ett vindpinat Tromsø får hon reda på att både Norge och Sverige har hållit en tyst minut. I hela Tromsø var det manifestationer, berättar Patricia när vi träffas på institutionen för globala studier en morgon då Göteborg ligger insvept i ett grått dis.

– Det var en otroligt stark upplevelse. Alla i staden gick i manifestationståget, inget annat pågick. Men man kan också fråga sig: Om järningsmannen inte hade varit så förtvivlat norsk, hade det då funnits ett lika starkt behov av att tala om tolerans, fred och demokrati?

PATRICIA LORENZONI är idéhistoriker och aktiv kulturdebattör. Kombinationen att forska på halvtid och att vara fri debattör under den andra halvan passar henne utmärkt.

Men den senaste tidens debatt om multikulturalism har tagit på krafterna.

– Det börjar bli tröttsamt, säger Patricia med allvar i rösten.

I somras skrev hon i Helsingborgs Dagblad en kritisk recension av Axess nummer om mångkulturalism, främst för att den var historielös. Sedan följde en hätsk och inflammatorisk debatt. Att det kan bli tuffa tag får man vara beredd på, men personangrepp tycker hon inte om.

Patricia är starkt emot diskussionen om dubbla identiteter, trots att hon själv har en mamma som kommer från Brasilien. Hon menar att kulturer inte är byggklossar som man med lätthet kan kombinera, utan blandningar är också en del av Sverige. Patricia är uppvuxen i en akademikerfamilj i medelklassområdet Kåbo i Uppsala. Men hon hade svårt att anpassa sig till skolan och hoppade av när hon var 16 år.

– Det finns mycket som jag fortfarande gör uppror mot. Min kompromisslöshet är både en styrka och en svaghet. Det ställer till en hel del problem, vilket inte var helt lätt när man var mitt i tonåren.

Hon var på den tiden aktiv i fältbiologerna i Uppsala, men fick jobb i Göteborg när deras lokalkontor sökte en assistent. Hon gjorde ett misslyckat försök att börja gymnasiet, men kastades ut i en oviss tillvaro och försörjde sig ett tag som gatuförsäljare.

– Det var rätt fattigt och eländigt. Men tack vare försäljning av familjens sommarstuga kunde jag åka till Brasilien för att bo hos min moster i ett år. Jag ville också lära mig språket ordentligt.

Det var på många sätt en lärorik resa. Men så här i efterhand inser hon att det var mycket som hon inte förstod.

– Jag kände mig så svensk, det var så mycket jag inte snappade. De sociala koderna och det faktum att jag inte passade in, trots att jag borde passa in. Det var en viktig lärdom.

HON BÖRJADE FÖRSTÅ vikten av att ta till vara de möjligheter som finns i Sverige – möjligheter som hennes vänner i Brasilien saknar: ett socialt skyddsnät och ett statligt finansierat utbildningssystem. Resan motiverade henne att börja på komvux.

– Det var en befrielse att komma dit. Jag blev behandlad som en vuxen människa. Jag var enormt motiverad, pluggade jättehårt, men jag visste också vad jag skulle göra för att få bra betyg.

Sedan hennes bror flyttade till Brasilien





för 13 år sedan har det blivit många resor dit, men även forskningsresor till norra Amazonas.

– Även idag när jag återvänder, känner jag mig som en älg i tropikerna. Jag är klumpig och kan inte dansa samba. Det känns jobbigt att komma tillbaka till staden där jag tillbringade ett år. Jag tänker på dessa ungdomar som jag umgicks med och undrar hur det har gått för dem. Under den här tiden har jag skaffat mig en universitetsutbildning och doktorerat. Jag får stipendier för att åka tillbaka. Det är en enorm orättvisa. Jag drabbas av första-världen-dåligt-samvete över den resa som jag har gjort.

En anledning till att hon började läsa idéhistoria var Amanda Peralta, som gick bort för några år sedan.

– Hon var en personlig vän till mig, det var den familj jag gick hem till och åt söndagsmiddag hos. Amanda hade skrivit en bok om befrielsesteologin som jag blev

»Kravet att alla ska skriva på engelska är obegripligt och rent ut sagt dumt«

inspirerad av: ”Wow, får man hålla på med sådant här när man läser idéhistoria!” Det var en oerhört inspirerande miljö, med spännande människor som Michael Azar, Mikela Lundahl, Edda Manga, Amanda Peralta och inte minst Sven-Eric Liedman. Många höll på med postkoloniala perspektiv. Där mötte jag människor som teoretiserade kring för mig djupt personliga erfarenheter.

DESSUTOM FANNS DET en vilja att delta i en offentlig debatt och att skriva på svenska för en svensk publik.

– Jag har gjort ett aktivt val att kombinera; jag vill vara kvar men inte på heltid, jag vill vara forskare och tycker om att undervisa. Men jag vill också delta i något annat. Men det är inget man uppmuntras till, utan man förväntas publicera artiklar, meritera sig så fort som möjligt till en docentur, då det är bra för universitetet som hamnar högre upp på rankingslistorna.

Våld, makt och kolonialisering är teman för Patricia Lorenzonis forskning. Hennes avhandling från 2007, *Att färdas under dödens tecken*, är en idéhistorisk studie om hur den västerländska civilisationen döljer det våld och offer som var en förutsättning för Europas erövringar. Framför allt innebär avhandlingen en djupt kritisk analys



Februari 2011. Cayapós demonstrerar i Brasília mot dammprojektet Belo Monte i Mato Grosso. I bakgrunden syns senats- och kongressbyggnaderna.

av antropologen J.G. Frazers klassiska verk *Den gyllene grenen* där hon utforskar sambandet mellan europeisk erövring och kristen världsbild. Avhandlingen fick lovord i pressen.

Kravet att alla ska skriva på engelska är obegripligt och rent ut sagt dumt, tycker hon. Vad är egentligen internationalisering? frågar hon sig.

– Ingen i Sverige hade tidigare skrivit mer djupgående om J.G. Frazer och i avhandlingen knyter jag an till en mängd internationell forskning. Det är en del av internationaliseringen men den räknas inte.

PATRICIA TYCKER ATT vi har blivit fångar i ett ständigt pågående självrefererande system, där vi slutar fråga oss: Vad vill vi med vår forskning?

– Jag undrar också vad som menas med allt prat om excellens. Vad är excellens egentligen, förutom att man mäter sig med andra lärosäten i världen? Det har väldigt lite med det omgivande samhället att göra.

Hon vänder sig starkt emot ”varufieringen” av universitetet, som sakta och omedvetet sjunker in i vårt medvetande.

– Utbildningen ses som en produkt, som studenter kommer och köper. Produkten måste vara förutsägbar, det får inte hända något med kursen som man inte vet om från början. Alla läromål måste definieras exakt, vad kursen ska resultera i och om kursen inte stämmer överens med beskrivningen kan kunden, studenten, klaga. För mig är det ett fullständigt vansinnigt sätt att bedriva högre utbildning på.

Vad gör du själv för att bekämpa den trenden?

– Man kan inte stirra sig blind på motgångarna utan måste också se möjligheterna som finns. Och jag gör också visst motstånd genom att insistera att skriva på svenska och att skriva kulturartiklar utanför universitetet.

Hon tycker därför att det är viktigt att försvara den högre utbildningen som bildning.

– Det är ett skäl att verka inom universitetet. Man kan göra otroligt många saker och jag tycker att min forskning är otroligt spännande.

Sedan ett och ett halvt år är Patricia engagerad i ett nationellt forskningsprogram, som heter *Tid, minne och representation*, där det ingår 24 samhälls- och humanistiska forskare.

– Det är jättespännande. Bara det faktum

att vi har fått långsiktig finansiering på sex år är ett tecken på att det finns mottrender. Det finns en uttalad målsättning att vi ska föra ut det vi jobbar med på svenska och inte stirra oss blinda på bibliometriska mått.

Själv håller Patricia just nu på med en studie som handlar om bilden av ”indianen” i brasilianskt tänkande.

– Jag är intresserad av indianen som figur, vilka föreställningar som finns kring indianen i relation till nation och territorium. Brasilien är oerhört intressant. Det finns en nationalstat men också befolkningar som inte har något begrepp om vad en nation är. De har ännu inte kolonialiserats. Hur rättfärdig är man att brasiliansk lag gäller där? Dessa små, fattiga och marginaliserade grupper kämpar med små medel för att göra sina röster hörda. Men det är också intressant att se hur vissa grupper använder bilden av dem i sin kamp. Indianen ses som något autentiskt och ursprungligt, vilket var viktigt när staten Brasilien bildades.

Det finns fantastiska bilder, säger Patricia och plockar ner en bok med svartvita bilder från bokhyllan.

– Här marscherar cayapóindianerna in på torget och in i kongressbyggnaden i den ultramoderna staden. Nationens ursprung kommer till den moderna nationens hjärta. Det är en liten spillra av befolkningen som så lätt skulle kunna gömmas undan, men det går inte eftersom de utgör en symbol för nationens födelse.

MEN EFTERSOM INDIANERNA inte har äganderätt till mark, enligt brasiliansk lag, är det en svår och ojämn kamp.

Tack vare en nationell myt byggd på invandring, upplever Patricia den brasilianska rasismen som mjukare och mer förhandlingsbar än i Europa. Men det går en hård gräns gentemot indianerna.

– Även bildade brasilianare kan tala om dessa folk som vildar och en lat ras. De säger till mig, jamen du vet väl att de är små barn som sover på marken som hundar. Å ena sidan är de ett pittoreskt och exotiskt inslag, å andra sidan tycker man att det är genant för en modern stat att ha vildar på sitt territorium som går runt i penisfodral och talar konstiga språk. Men man glömmer bort det våld som dessa grupper ständigt utsätts för.

Hon återkommer till författaren J.G. Frazer och hur han aktivt tittade bort från mänskligt lidande.

– Det är något vi alla gör varje dag när vi går förbi tiggerskan på gatan. Som Martin Luther King påpekade, handlar det inte bara om onda människors handlingar, utan om goda människors likgiltighet.

Varifrån kommer ditt starka engagemang?

Patricia lutar sig tillbaka i kontorsstolen, lägger händerna bakom huvudet och stirrar upp i taket. Funderar en stund.

– Mellanstadiet i Uppsala var en gräslig tid. I min parallellklass gick en pojke som

blev helt söndermobbad. När han var elva år fick han nog och slängde sig ut på vägen utanför skolan och skrek att han ville dö. När min mor tog upp det här med rektorn blånekade han och sade att det inte förekommer någon mobbning på skolan. Den händelsen satte djupa spår i mig och gör mig fortfarande så arg.

FÖR NÅGRA ÅR SEDAN konverterade Patricia till katolicismen. Hemma på nattduksbordet finns ett altare och skyddshelgonet Santa Rita av Cascia, som hon fick av sin mormor i Brasilien.

– Det är de desperata fallens helgon. Bönerna är helt underbara. Man vänder sig till Santa Rita när livet känns hopplöst och man inte vågar be till Gud: ”Jag är så liten och arm, snälla lägg mina ord väl för honom.”



PATRICIA LORENZONI

AKTUELL MED: *Mama Dolly*, essäbok om moderskapets myter, som ges ut på Norstedts förlag i januari.

YRKE: Idéhistoriker och skribent, forskare vid institutionen för globala studier.

ÅLDER: 36.

FAMILJ: Ja. Bland annat pojkvän i Norrköping.

BAKGRUND: En hel del.

BOR: I ett vuxenkollektiv i Vasastan, som hon delar med fyra personer.

DET HÄR VISSTE DU INTE OM PATRICIA: ”Kanske att jag skolkade mig igenom halva högstadiet och hoppade av gymnasiet.”

INTRESSEN: Många, exempelvis skräckfilm.

STYRKA: Kompromisslös.

SVAGHET: Kompromisslös.

RÄDD FÖR: Att tappa glöden.

BLIR GLAD AV: Astor och Zäta.

BLIR IRRITERAD PÅ: Den överdrivna tron på kvantifierbarhet.

FAVORITRÄTT: Kim chi (syrad koreansk salladskål).

SENAST LÄSTA BOK: *Inhågnade stater, avtagande suveränitet* av den amerikanska statsvetaren Wendy Brown. ”Den boken gjorde stort intryck på mig.”

SENASTE FILMEN: *Spetsknypplerskan* med Isabelle Huppert.

DEN HÄR MUSIKEN LYSSNAR JAG HELST PÅ: Loretta Lynn funkar alltid.

MOTTO: Sörj inte, organisera.



- Jag undersöker hur det går för de japanska jätteostron som observerats vid Bohuskusten sedan 2007. Är det så att fler ostron kommer till än dör under vintern? Här utanför Tjärnö verkar det ha skett en massiv nyrekrytering men nere i Kristineberg verkar ostronen klara sig sämre. Eftersom de har mycket vassa skal och lever nära stränderna kan de skada badande människor. Men hur ostronen kommer att påverka ekologin i ett längre perspektiv vet vi ännu ingenting om.

- Just vid det här tillfället är jag ute med vattenkikare tillsammans

med ett antal gymnasieungdomar som deltog i den forskarskola som Naturvetenskapliga fakulteten arrangerade 17-21 augusti. Att vara handledare för gymnasister, exempelvis när det gäller projektarbeten, är väldigt roligt men också viktigt. Det är ett sätt att lära ungdomar hur vi forskare arbetar och vilken miljö vi befinner oss i.

- I forskarskolan deltog 17 ungdomar från olika gymnasieskolor i Västsverige. Förutom marinekologer fick eleverna också träffa matematiker. Även ett besök på Vitlycke museum ingick.

BILDEN

Berätta vad du gör på bilden, **Åsa Strand**, forskare vid institutionen för marin ekologi!

SAHLGRENKA AKADEMIN 10 ÅR

VÄRLDEN blir bara bättre

- **Antalet barn som föds i världen idag har slutat öka. Vi kommer inte att bli fler än 9 miljarder människor. Det var ett av flera budskap som Hans Rosling, professor i internationell hälsa vid Karolinska Institutet, förde fram när han var huvudtalare vid Sahlgrenska akademin 10-årsjubileum den 9 september.**

- Egypten har sänkt sin barnadödlighet från 40 till 4 procent, indiska kvinnor får numera endast 2,5 barn och Brasilien har blivit en stor biståndsgivare. På femtio år har många länder tagit väldiga kliv framåt.

Alltså går det inte längre att dela in världen i rika och fattiga, påpekade han.

- Nu ska jag göra något ovanligt. Jag tänker berömma förra presidenten George W Bush. När han behövde låna pengar, och inte fick gehör från vännerna i G7, utvidgade han skaran långivare till Brasilien, Kina, Saudiarabien med flera, alltså G20. Han insåg att världen är förändrad och att länder som förr var fattiga inte är det längre. Så om Bush kan tänka om, kan du också.

Jubileumsdagen innehöll för övrigt symposier, en posterutställning och fest på kvällen.



Hans Rosling inspirerade och drog ner skrattsalvor när han avlivade några myter om världens tillstånd.

Storslam för Sahlgrenska akademien

Finns de bästa pedagogerna vid Sahlgrenska akademien?

Ja, åtminstone verkar det vara så i år. Anna Westerståhl, forskare i samhällsmedicin, får det individuella pedagogiska priset medan fyra läkare från Mölndals sjukhus tilldelas lagpriset.

I båda fallen handlar det om utbildningar där studenternas intresse står i centrum.

FÖR SEX ÅR SEDAN lyckades Anna Westerståhl med det närmast omöjliga: att inspirera studenterna på läkarprogrammet till att kräva ytterligare ett obligatoriskt moment i utbildningen.

– Det gällde en temadag om våld i nära relationer som jag ansvarat för i 17 år, förklarar hon när jag träffar henne på hennes rum. Hon är just tillbaka efter att ha lett ett informationsmöte om temadagen som bland annat innebär att studenterna får ta ställning till ett antal påståenden. Är det så att män som brukar våld också är offer för övergrepp? Eller har kvinnor som stannar i destruktiva relationer kanske sig själva att skylla? Också polis, åklagare och VG:s kunskapscentrum om våld i nära relationer medverkar.

– Att dagen är obligatorisk innebär att alla studenter, inte bara de som är intresserade av genusfrågor, är med. Det leder till väldigt dynamiska möten där alla möjliga tankar kommer fram. Studenterna är ju vana vid föreläsningar fyllda av information men här måste de ta ställning själva och fundera över svåra frågor. Det kan vara jobbigt, men dagen är också lekfull och studenterna blir väldigt entusiastiska.

DET ÄR INTE första gången Anna Westerståhl får pris. Förra året fick hon SFS:s jämställdhetspris, bland annat för kursen *Kön, genus och sexualiteter*. Den ges på det folkhälsovetenskapliga programmet, en utbildning som på studenternas begäran genomgått en närmast unik genusundersökning.

– Tillsammans med två oerhört engagerade studentgrupper har jag granskat samtliga kurser på utbildningens första tre år. Från början hade vi en utvärdering efter varje kurs där vi samtalade med hela klassen. Men så småningom utvecklade studenterna samtalsgrupper samt möjligheter att delta i mejlform eller enskilt. Det som var så roligt var att studenternas enorma arbetsin-



Anna Westerståhl får sina studenter att fundera över sina värderingar.

sats verkligen ledde till en förändring; deras åsikter ligger till grund för en utveckling av hela programmet. Det utmynnade också i en rapport, sammanställd tillsammans med statsvetaren Helena Rohdén, som varit en väldigt tillgång.

Men projektet ledde även till en verktygslåda för hur man kan arbeta med en hel lärargrupp kring genusperspektivet. I det arbetet deltog också folkhälsovetaren Julia Andréén.

– Det är väldigt roligt att arbeta tillsammans med andra, både studenter och forskare från olika ämnen. Inom socialt arbete har exempelvis verktygslådan inspirerat till nya kursplaner. Men förhoppningen är att alla, oavsett disciplin, ska få hjälp att fundera över frågor om vad genus betyder i just deras ämne. Bland annat måste lärarna

reflektera över sig själva och sin maktrelation till både kvinnliga och manliga studenter. För att kunna göra detta är det viktigt med en generös miljö där var och en är trygg nog att kunna berätta även om svårigheter.

Förutom lärare och forskare är Anna Westerståhl också distriktsläkare.

– Att män och kvinnor har olika anatomi har förstås varit känt i hur många tusen år som helst. Ändå är den manliga normen fortfarande stark inom vården. Forskning har exempelvis visat att hjärt-kärlsjukvården ofta missbedömer kvinnors symptom. Och nyligen kom en studie som visar att kvinnor med ljumskbräck ofta måste opereras om för att de fått en diagnos som bygger på den manliga kroppen.

EN DAG I VECKAN arbetar Anna Westerståhl på Vårdcentralen Hemlösa nära Olskrokstorget. Närmare samhällets realiteter än så går det knappast att komma, menar hon.

– Min avhandling handlade om hur lesbiska kvinnor bemöts i vården och om att de ofta drar sig för att söka hjälp. Det beror bland annat på att läkare inte lärt sig prata med sina patienter på ett förutsättningslöst sätt, utan ofta utgår från att om en kvinna lever i ett förhållande så är det med en man. Det leder till missuppfattningar som kan vara svåra att kämpa sig ur samt oförståelse för de problem en patient kan ha, exempelvis när det gäller trakasserier. Det sätt man lever på har helt enkelt betydelse, både för hälsa och ohälsa.

Det individuella pedagogiska priset innebär, förutom stor ära, även en prissumma på 50 000 kronor.

– Jag inte bestämt vad pengarna ska gå till än. Men jag vill väldigt gärna utvecklas som lärare. Kunskap är inte bara något fixt och färdigt att lämna över, utan finns alltid i ett sammanhang. Så på något sätt hoppas jag kunna använda priset till att träffa spän-



nande pedagoger och bli inspirerad inför framtiden.

Det pedagogiska lagpriset går till ett läkarlag på Mölndals sjukhus.

Den kurs de ger började med ett problem: kursen i invärtesmedicin på läkarprogrammet innehåller två veckors verksamhetsförlagd utbildning i akutmedicin. Men det ökade antalet studenter, i kombination med att akutvårdsavdelningen MAVÅ lagts ner på Sahlgrenska Universitetssjukhuset, har gjort det allt svårare att hitta bra praktikplatser. Därför fick Anders Ågård, överläkare och gästlärare vid institutionen för medicin, frågan om han kunde ordna VFU på Mölndals sjukhus.

– Det ville jag förstås gärna. Men att ta emot studenter och se till att deras praktik blir riktigt bra är ett stort åtagande som också ställer stora krav på sjukhuset. Så jag samlade kollegorna Maria Andersson, John Deminger och Fredrik Mårtensson för att komma fram till ett sätt att arbeta med VFU som fungerar även i framtiden.

FÖR ATT UTBILDNINGEN verkligen ska hålla högsta kvalitet har sjukhuset avsatt handledare som under två veckor på heltid ägnar sig åt 6–7 studenter. Dessa är dessutom indelade i grupper så att de halva dagen har praktik, andra halvan egen fördjupning.

– Vi är också noga med att studenterna får en ordenlig introduktion där vi diskuterar vad de förväntar sig av praktiken, vilket är mycket, samt ser till att de blir presenterade för övrig personal. Vi ger också personlig feedback under hela kursen, berättar John Deminger.

»Det är också ett sätt att tacka för all den hjälp personalen ger ...«

”

Istället för traditionella föreläsningar får studenterna på olika gruppmöten berätta om vad de själva varit med om.

– Det innebär att vi på ett väldigt naturligt sätt kommer in på sådant som står i kursplanen. Det är också ett sätt att visa studenterna respekt, att vi verkligen tar deras erfarenheter på allvar, påpekar Maria Andersson.

MOT SLUTET AV KURSEN får studenterna också presentera sina fördjupningsuppgifter för akutpersonalen på sjukhuset.

– Det är ett sätt att tacka för all den hjälp personalen ger, förklarar Fredrik Mårtensson.

Av pristagarna är det bara Anders Ågård som har en anställning vid GU. Det innebär att lagpriset för första gången går till personer utanför universitetet.

– Engagerade handledare är ju inte bara viktiga lärare utan också goda förebilder, oavsett vilken professionsutbildning det gäller. Så att universitetet öppnat upp för att även andra personer än GU-anställda kan vara goda pedagoger, tycker jag är väldigt roligt, förklarar Anders Ågård.

John Deminger, Anders Ågård, Fredrik Mårtensson och Maria Andersson har utvecklat en kurs i akutmedicin som bygger på studenternas egna erfarenheter.

PEDAGOGISKA PRISER

Det enskilda pedagogiska priset går i år till Anna Westerståhl, forskare vid avdelningen för samhällsmedicin och folkhälsa. Hon får priset för sitt arbete med genusfrågor inom läkarprogrammet och folkhälsovetenskapliga programmet. *Verktyslådan för integrering av genusperspektiv i universitets- och högskoleutbildning* är sammanställd av Anna Westerståhl, Helena Rohdén och Julia Andrén och finns som pdf på nätet.

Det pedagogiska lagpriset går till Anders Ågård, John Deminger, Fredrik Mårtensson och Maria Andersson, samliga vid Mölndals sjukhus. De får priset för sin framgångsrika utveckling av VFU, den verksamhetsförlagda utbildningen i akutmedicin. Studenterna får individuellt söka kunskap kring ett akutmedicinskt tillstånd och på så sätt koppla samman teoretisk och praktisk kunskap. Kursen kan tjäna som modell också för annan verksamhetsförlagd utbildning.

Göteborgs universitet har delat ut pedagogiska priser sedan 1996. Det individuella priset är på 50 000 kronor, lagpriset på 100 000 kronor. Prisutdelning sker i samband med doktorspromotionen. De pedagogiska pristagarna välkomnas också att hålla en universitetsgemensam föreläsning om sitt pedagogiska arbete.



Läs om de pedagogiska priserna på: www.gf.adm.gu.se/kvalitetsarbete

Vårt land tål större åsiktsskillnader

Sverige behöver en ärligare integrationsdebatt där partierna förankrar sina ståndpunkter ideologiskt. Vårt land tål större åsiktsskillnader.

Det säger statsvetaren Andreas Johansson Heinö, som skrivit en avhandling och fortsätter att blogga om multikulturalism och integrationspolitik.

DU HAR BLAND ANNAT i en uppmärksammad rapport för tankesmedjan Timbro föreslagit att man istället för ”integration” oftare borde använda begreppet ”assimilation”. Vad är den stora fördelen med det?

– Många som talar om integration menar i själva verket assimilation. Jag valde att formulera rapporten som en kritik av den svenska integrationsdebatten, inte av politiken, genom att jämföra debatten med några andra länder. Jag menar att det finns en otydlighet i den svenska debatten, alla säger att de vill samma sak, från höger till vänster.

Och vad vill de?

– De vill ha mer integration. Men det är vilseledande, för vad många men inte alla egentligen menar är vad man inom forskningen traditionellt kallar assimilation: att invandrare ska anpassa sig mer till majoritetssamhället. Jag tycker att det blir en bättre debatt om alternativen blir tydligare, om man kan ställa assimilation mot en mer mångkulturalistisk linje. Jag tycker också att assimilation är ett användbart begrepp, för det leder till frågan om hur lika vi behöver vara. Måste alla tala perfekt svenska? Måste alla följa samma värderingar? Räcker det med ekonomisk assimilation, att alla arbetar? Är det ett problem om vi har etniskt homogena bostadsområden?

Finns det några partier som verkligen vill ha integration, eller är alla mer eller mindre för assimilation trots att de inte säger det?

– När man från vänsterhåll pratar om integration används termen ofta som en synonym till jämlikhet. Målet med integrationspolitiken blir då att se till att faktorer som etnicitet eller religion inte samvarierar med sociala eller ekonomiska faktorer. Jämlikhet uppstår när skillnader på gruppnivå är uttraderade. Det anmärkningsvärda är att det saknas en borgerlig motvikt till det här perspektivet.

Hur skulle den kunna se ut?

– Man skulle kunna säga att om vi tar liberala idéer om valfrihet på allvar så får vi leva med att människor bosätter sig nära dem vars språk och kultur man delar, men att det inte är ett problem eftersom det vilar på frivillig basis. Den linjen har väldigt få drivit. Det har varit min käpphäst länge att det här är ett politikområde som borde kunna bli som andra områden. Vi måste kunna diskutera integrationspolitik som vi diskuterar skattefrågor. Vi borde inte låtsas som om alla tycker samma sak. Det är också en av mina förklaringar till varför Sverigedemokraterna har vuxit, de är ett alternativ till en politik där många upplever att alla säger samma sak.

Vad behöver de etablerade partierna göra för att mota Sd?

– Man behöver lägga ner stort arbete på att formulera en jämlikhetspolitik, en liberal politik eller vad man nu utifrån sin ideologi vill ha, och svara på frågan: vilka utmaningar ställer ett mångkulturellt samhälle på vår politik? Det görs av enskilda personer, men har inte fått brett genomslag i partierna.

Varför har det blivit så?

– Partierna har inte trott sig behöva detta, eftersom ingen har gjort politik av de här frågorna. Ny demokrati var lätt att hantera. När Folkpartiet 2002 lanserade språktestet var det första gången ett etablerat parti gick till val på integrationsfrågor. Det var ganska sent i ett europeiskt perspektiv och det blev en dålig och omogen debatt – skulden ligger på båda sidor. Och så kom Sverigedemokraterna och åter handlar det om att slå vakt om den förda politiken – som ju många av oss håller med om – men inte om att slipa argumenten.

Hur olika kan vi egentligen vara i en demokrati?

– Forskarsvaret är att om man ska ha en fungerande demokrati och välfärdsstat så krävs det en hyfsat stark gemensam identifikation i samhället, en tro på en gemensam framtid, sådant som ligger till grund för solidaritet. En fungerande demokrati och en storskalig välfärdsstat kräver ett visst mått av en gemensam kollektiv identitet. Det finns många studier vars resultat är politiska kontroversiella eftersom de visar

negativa samband mellan ökad heterogenitet och exempelvis tillit, välstånd och demokrati.

Vad anser du?

– Den här identifikationen kan ju byggas upp på många sätt, bland annat på att man har levt tillsammans på samma geografiska plats i många hundra år. Men den kan också bestå i en gemensam erfarenhet att vi alla är invandrare som förenas av att vi har ett visst politiskt system. Sedan blir det en ideologisk fråga hur mycket värdegemenskap vi vill ha i ett samhälle. Jag tillhör dem som anser att vi nästan inte behöver ha någon värdegemenskap alls. Jag tror vi kan hantera betydligt större värdeskillnader än vad vi har i Sverige idag.

Men var går gränsen för vad som kan accepteras?

– Vi bör slå vakt om principen om likhet inför lagen och exempelvis fortsätta att inte ta hänsyn till kulturell tillhörighet när vi dömer folk i domstol. Jag är också positiv till någon form av formaliserat medborgarskapstest kopplat till svenska språket för att uppvärdera betydelsen av medborgarskapet. Däremot ser jag ingen anledning varför vi skulle behöva värna någon ”svensk värdegrund”. Den demokrati vi har är ett utmärkt instrument för att hantera djupa åsiktsskillnader varför vi inte behöver vara rädda vare sig för islamister eller nationalister.

»Jag tycker att assimilation är ett användbart begrepp, för det leder till frågan om hur lika vi behöver vara.«

Vad är det som har fått dig intresserad av de här frågorna?

– Det som lockar är att man kan kombinera så många olika intressen i en fråga. Jag är inte den typen som gillar att gräva ner mig i detaljer. Jag flyter hela tiden tillbaka upp till ytan igen och ställer nya frågor. I integrationsproblematiken möts en massa frågor: nyfikenhet på andra kulturer, olika politiska system, idéer och partier. Dessutom finns det en efterfrågan på det



Andreas Johansson Heinö tycker att det är forskarens skyldighet att delta i samhällsdebatten.

jag gör och har skrivit min avhandling om, vilket är stimulerande.

Finns det inte en risk att debatterandet tar överhanden, att det ger många kortsiktiga effekter som forskningen inte ger?

– Jo, så är det ju, men då är en fördel om man har forskat länge om ett ämne och har något att hämta ur när man debatterar. Sedan krävs det självdisciplin, att man avsätter tid för alla uppgifter. Jag har ju turen att vara på en institution där det förväntas att man deltar i samhällsdebatten. Det är synd att samma förväntningar inte finns på andra håll, fler forskare behövs i samhällsdebatten. Det är trots allt vår skyldighet att föra ut våra forskningsresultat och försvara dem i en offentlig debatt.

Ni är ju oerhört debattglada på statsvetenskapliga institutionen. Hur låter det egentligen när ni har fikapaus?

– Det är högt i tak. Många av oss debatterar ju offentligt, på twitter till exempel. Det är också en form av fikarum.

ANDREAS JOHANSSON HEINÖ

Ålder: 36 år

Yrke: Postdoktor i statsvetenskap

Född: Jönköping

Bor: Hisingen

Familj: Fru och två barn

Intressen: Allt som har med klassisk rockmusik att göra: lyssna, diskutera, göra listor ...

Blogg:

<http://andreasjohanssonheino.blogspot.com/>

En satsning som betalade sig

► **Utbildningsvetenskapliga** fakultetens särskilda satsning på forskningstid har fallit väl ut, enligt en extern utvärdering. Det har bland annat lett till fler forskningsansökningar och att fler kvinnor kunnat meritiera sig från docent- till professorsbehörighet.

2007 beslutade Utbildningsvetenskapliga fakulteten att erbjuda alla anställda professorer och docenter, med en tjänstgöring på 100 procent, utökad tid för forskning inom anställningen. För professorer handlade det om 25 procent, för docenter 20 procent. Drygt 40 forskare nappade på erbjudandet.

Enligt utvärderingen har satsningen varit lyckosam på flera punkter och alla medverkande forskare har varit nöjda.

Miljöekonomi får samverkanspriset

► **Göteborgs universitets** samverkanspris 2011 tilldelas enheten för miljöekonomi vid institutionen för nationalekonomi med statistik, Handelshögskolan. Priset instiftades i fjol för att uppmärksamma goda insatser vad gäller samverkan mellan universitetet och dess omvärld. Prissumman är på 200 000 kronor.

– En glad överraskning och ett viktigt erkännande av det långsiktiga arbete vi bedrivit för att kommunicera forskningsresultat till svenska myndigheter, utveckla kapacitet inom miljöekonomiområdet internationellt och att samverka brett med det omgivande samhället, säger Anders Ekbohm, som tillsammans med Thomas Sterner och Gunnar Köhlin varit med sedan starten och byggt upp verksamheten.

Dags att söka utbyte!

► **Står du och stampar** på samma ställe? Känner du dig oinspirerad? Nyfiken på att göra något annat? Ta chansen och möt dina kollegor i världen. Du som är administratör kan nu söka internationell administratörsmobilitet. Denna gång görs en riktad satsning på institutionsadministratörer, som kommer att prioriteras i urvalet.

Deadline för ansökan: 9 oktober. Läs mer: www.gu.se/internationellmobilitet

För dig som är
anställd vid
Göteborgs
universitet

Personalpris på
Fysiken

Kaserntorget
264 kr/månad

Kaserntorget + Gibraltargatan
279 kr/månad

Kaserntorget + Gibraltargatan
+ Klätterlabbet
314 kr/månad

fysiken
något för alla

- Badminton
 - Basket
 - BODYBALANCE
 - BODYCOMBAT
 - Bordtennis
 - Challenge
 - Coreboll
 - CrossFit
 - CXWORX
 - Cykel
 - Dansklasser
 - Flowin
 - Funktionell Träning
 - Gym
 - Gympa
 - Innebandy
 - Innefotboll
 - Klättring
 - Krafttag
 - Löpning
 - Stepklasser
 - TRX
 - Vattengympa
 - Volleyboll
 - Yoga
- fysiken.nu

FRUSNA ÖGONBLICK

I Nils Strindbergs foto från 1896 sträcker sig Adamsglaciären ända ner till havet. Sedan dess har isen dragit sig tillbaka. Vad det betyder för vårt förhållande till Arktis och vår syn på miljöförändringar är något Tyrone Martinsson ska undersöka i två projekt. Till Svalbard är han redan på väg.

FÖRST 1930 HITTADES de tre kropparna efter ingenjör Andréés katastrofala försök att flyga över Nordpolen i luftballong. Männena hade lyckats ta sig till den otillgängliga Vitön men sedan gått under, kanske på grund av matförgiftning, kanske bara av ren utmattning. Bland allt annat material fann man då också 93 foton, tagna av expeditionens ende vetenskapsman, Nils Strindberg. Fotografierna framkallades men negativerna flyttades runt och blev till slut liggande i säkert förvar på Kungl. Vetenskapsakademien till 1999.

– Då befann sig bilderna i en nedbrytningsprocess, förklarar Tyrone Martinsson, universitetslektor vid Högskolan för fotografi. Att man inom historieforskningen inte tidigare ansett dem viktiga som källor visar på fotografiets låga status långt in på 1900-talet.

EFTERSOM NEGATIVEN ligger pressade mellan glasskivor som inte går att öppna har de varit svåra att kopiera på ett bra sätt. Det är först nu, med modern digitalteknik, som foton kan skannas genom glaset, vilket innebär att helt nya bilder trätt fram, oväntat detaljrika och skarpa.

– Andréés ballongresa har fascinerat människor i drygt hundra år men intresset för just fotografen Nils Strindberg har inte varit så stort. Ändå är hans öde fascinerande: eftersom han var den ende av de tre männen som blev begravd måste han ha dött först, bara 25 år gammal. Hemma väntade fästmon Anna Charlier som Nils skrivit rörande brev till under expeditionens

dödsmarsch över isen. Hon gifte sig så småningom med en engelsman – men hennes hjärta ligger begravt intill Nils Strindbergs urna i Andréegraven.

DET VAR OM dessa foton, som efter 100 år fått ny lyster, som Tyrone Martinsson 2003 skrev sin avhandling vid University of Westminster. Och det är också bilder från Arktis som står i centrum för hans nya projekt där konstnärer samverkar med naturvetare.

– Projektet kallas *Refotografi: en dialog med historia i ett arktiskt landskap* och har fått pengar av Vetenskapsrådet. Det handlar om att nästa sommar resa till Svalbard för att exakt lokalisera kamerapositionen för tidiga arktiska foton, främst Nils Strindbergs, men också andra. Tanken är att vi ska ta samma foton omigen. På så sätt kan vi jämföra hur landskapet förändrats från slutet av 1800-talet fram till idag.

Att detta projekt överhuvudtaget går att genomföra beror till stor del på att Nils Strindberg var så noggrann. Bland annat finns en karta bevarad där han markerat 14 kamerapositioner. De visar exempelvis var han gjort ett stort antal bildserier som består av 360 graders panoreringar över landskapet som alltså är fotograferat från alla håll.

– Landskapsfotografi är ett område där mycket är utforskat i Sverige, förklarar Tyrone Martinsson. Ändå kan en serie bilder säga oerhört mycket om förändringar i miljön. På hundra år blir det exempelvis tydligt att glaciärerna drar sig tillbaka i Arktis. Projektet kommer att innebära rena studier



»På hundra år blir det tydligt att glaciärerna drar sig tillbaka.«

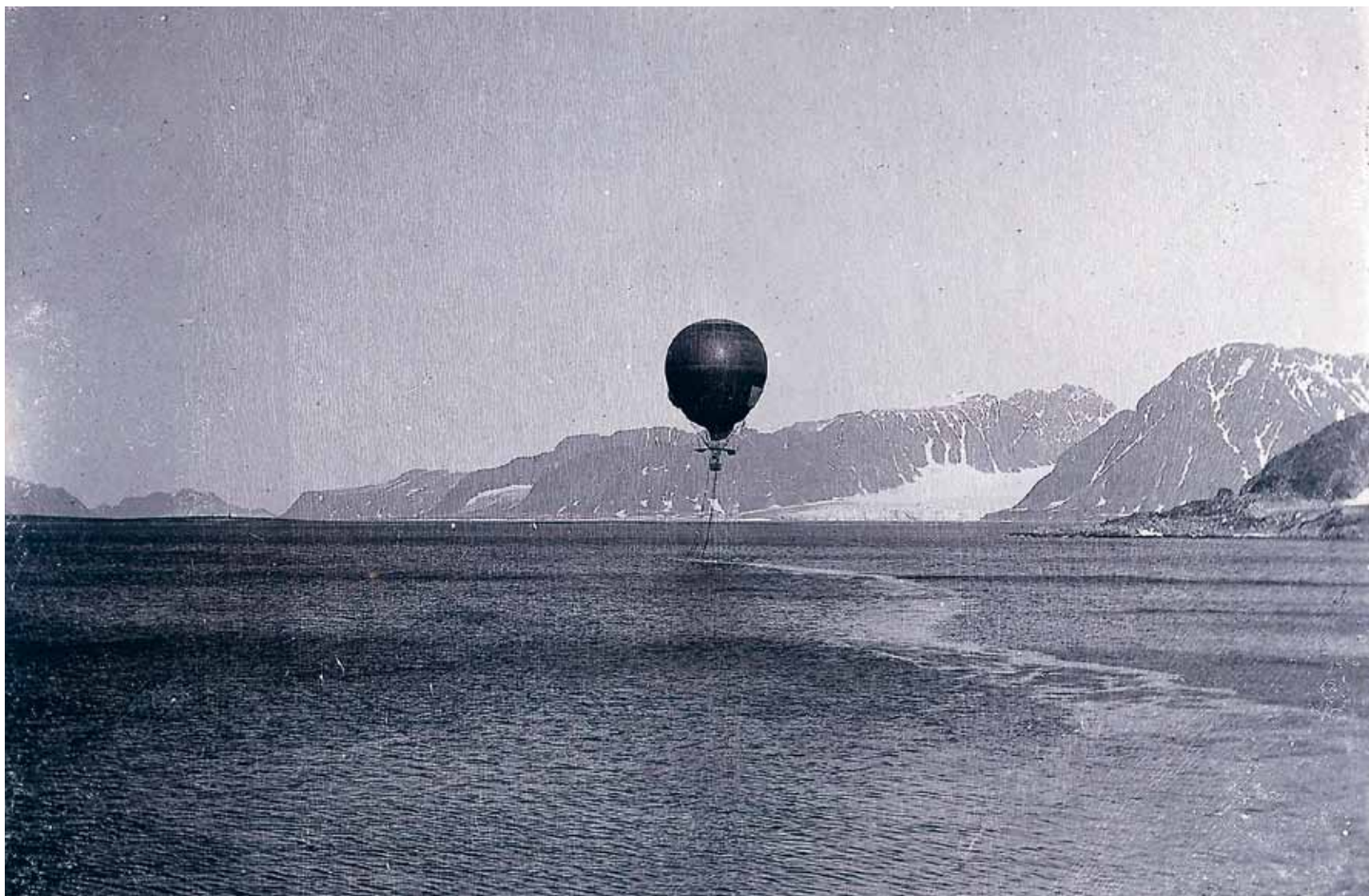
”



Tyrone Martinsson

av fotografiets roll för skapandet av vår uppfattning om dessa områden men också undersökningar av en ekologi i förändring. Det hela ska utmynna i en utställning och en bok.

Men redan nu befinner sig Tyrone Martinsson på fartyget M/S Stockholm med destination norra Svalbard. För under september samlas 12 forskare och konstnärer från Sverige, Storbritannien, Spanien och USA i ett möte om Svalbards historia och upptäckt – och återupptäckt.



Vilhelm Svedenborgs foto av ballongen Örnen när den lyfte från Danskön (Grenna Museum har gett tillstånd).

– Projektet *Art, Science and the Research Journey* innebär att vi besöker det område där Andrée är ständigt närvarande men med utgångspunkt i den speciella kulturhistoria som finns utmed Svalbards kust; vi kommer att besöka områden som är fulla av berättelser om valfångst, gruvsdrift, exploateringsmöjligheter, upptäcktsresor och äventyr. Men projektet ska också handla om dagens situation med global uppvärmning och nya försök att exploatera miljön.

FÖR SVALBARD ÄR fullt av minnen från både fornstora expeditioner och misslyckade projekt. Tänk bara på männen vid den tyska väderstationen Haudegen som glömdes bort under andra världskriget och först i september 1945 fick veta att Tyskland kapitulerat. Eller på den sovjetiska gruvbyn Pyramiden som en gång hade 1 200 invånare med badhus, sjukhus, bio och fotbollsplan, men som sedan 1997 är övergiven.

Med på resan finns bland andra glaciologen Pelle Holmlund, vetenskaps-historikern Urban Wråkberg samt författaren Rebecca Solnit, men också förra årets Hasselbladspristagare Sophie Calle. Projektet ska leda till en bok men också till en film, populärvetenskapliga föreläsningar och förhoppningsvis nya tvärvetenskapliga forskningsprojekt.

– Att konstnärer och forskare samverkar låter kanske originellt, säger Tyrone Martinsson. Men egentligen är det tvärtom: förr var det ganska självklart att ha med en konstnär som avbildade djur och natur på olika vetenskapliga expeditioner. Och ett större samarbete mellan konst och skilda vetenskaper ser jag enbart som något positivt. Ekologer och geologer måste ha ett instrumentellt angreppssätt för att få fram sina exakta data, men vi konstnärer, som har en visuell träning, kan bidra med helt andra infallsvinklar.

Samarbetet ska så småningom leda till en doktorandkurs om det levande landskapet där naturens villkor kommer att diskuteras. För att det moderna samhället, där vi ständigt söker nya, orörda områden att exploatera, inte är hållbart vet vi redan: Svalbard är bara ett exempel på en ekologi i förändring där isen gett vika för en arktisk stenöken.

– Jag varken kan eller vill avvisa vår moderna kultur. Den har bidragit till så mycket vi dagligen uppskattar och behöver. Men vi måste skapa alternativ till vårt teknifierade och ekonomistyrda samhälle, där vi arbetar, konsumerar och äter för mycket – men lever för lite. Hotet mot naturen och därmed också människan är inte bara global uppvärmning utan lika mycket



S. A. Andrée, 1854–1897

vår oförmåga att enas kring behovet av förändring. Vi kör på som vanligt, "business as usual", trots att vi står med kniven mot strupen. Ändå kan vi aldrig, som författaren Thoreau konstaterade, få nog av naturen. För människan behöver naturen – medan naturen faktiskt inte behöver oss.

REFOTOGRAFI

Projektet Refotografi: en dialog med historia i ett arktiskt landskap har fått 2,6 miljoner kronor av Vetenskapsrådet. Det tvärvetenskapliga projektet handlar om att med hjälp av bilder från förra sekelskiftet undersöka och förstå de dramatiska förändringarna i det arktiska landskapet på Svalbard. Projektet innebär bland annat fältstudier sommaren 2012 och ska utmynna i en utställning och en bok. Men redan nu i september är det dags för det internationella forskarmötet *Art, Science and the Research Journey* på Svalbard, med Tyrone Martinsson och Hans Hedberg som ansvariga. Det projektet ska också leda till en bok, en film och olika publika evenemang.



Boktips: Tyrone Martinsson: *Nils Strindberg: En biografi om fotografen på Andrées polarexpedition* (2006), Tim Jackson: *Välfärd utan tillväxt* (2011), Henry David Thoreau: *Skogsliv vid Walden* (1855).

ST

FACKFÖRBUNDET ST SEKTIONEN VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

TILLSAMMANS ÄR VI STARKA

ST arbetar för alla på Göteborgs universitet, oberoende av utbildning, befattning och arbetsuppgifter. Om alla arbetar efter samma mål blir det lättare att få igenom krav och få gehör för förslag och idéer. Det ökar den fackliga styrkan och stärker sammanhållningen och solidariteten på arbetsplatsen.

NY PÅ GU?

Är du ny på GU hoppas vi att du fått vårt "gröna kuvert". Om inte hör av dig snarast! st@st.fack.gu.se

SEPT / OKT

5/10 Medlemsmöte NAT
18/10 Doktorandmöte
19/10 Höstmöte medlemmar
på fd Hovrätten
Mer info på www.st.org/gu

TESTA OSS!

Enklaste sättet att bli medlem är att Sms:a MEDLEM till 71370 eller gå in på vår hemsida och fylla i medlemsansökan på <http://www.st.org/om-st/bli-medlem> där kan du även läsa mer om ditt medlemskap och se vad styrelsen engagerar sig i www.st.org/gu

INKOMSTFÖRSÄKRING

Sedan den 1 januari 2010 ingår en mycket fördelaktig inkomstförsäkring i medlemskapet i ST.

ORGANISERA DIG FACKLIGT

Att vara fackligt organiserad innebär en starkare ställning för dig som individ på arbetsplatsen. Om du är medlem i ST kommer dina fackliga representanter att göra sitt yttersta för att förbättra din lön, arbetssituation och anställningsvillkor. Medlemmar har också förmåner i form av försäkringar, rådgivning, förhandlingshjälp och mycket annat. Din position är mycket svagare om du är oorganiserad, eller organiserad i en fackförening som inte är verksam på GU. Så tveka inte att ansluta dig till ST – fackförbundet för alla på arbetsplatsen.

HÖSTMÖTE I T302 (FD HOVRÄTTEN)

Lennart Weibull, prorektor på GU och Lars Frisk, ST talar om GU:s omorganisationer. Information och diskussion om vårens löneförhandlingar.
Anteckna 19/10 kl 17 i din almanacka!
Vi startar med en måltid på Näckrosen kl 16.30. mer info på www.st.org/gu

Dekanens förslag har tagits fram helt utan dialog

VID samhällsvetenskapliga fakulteten diskuteras institutionernas organisering. Fakulteten menar att institutionernas administrativa funktioner och samarbete över ämnesgränserna bör stärkas, vilket är rimliga mål. För att nå dessa mål har dekanen föreslagit att Förvaltningshögskolan ska läggas ner, upphöra som ansvarsställe och helt uppgå i statsvetenskapliga institutionen tillsammans med JMG. Forskarutbildningen i offentlig förvaltning avvecklas. Förvaltningshögskolans personal är mycket kritisk till detta förslag. Nedläggning av Förvaltningshögskolan är fel sätt att förstärka forskning och utbildning i offentlig förvaltning. Förvaltningshögskolan är idag en välfungerande organisation. Vi har fakultetens mest uppskattade utbildning (enligt en studentenkät). Vi har den bästa arbetsmiljön på universitetet (enligt arbetsmiljöbarometern). Vi har en livaktig samverkan med det omgivande samhället och ett respekterat varumärke i stat och kommun. Vi har ett viktigt utbildningsuppdrag och våra studenter får efter avslutade studier arbete. Vi har en levande flervetenskaplig forskningsmiljö som genererar resultat som efterfrågas av förvaltningens aktörer.

Vi håller i uppskattade uppdragsutbildningar, föreläsningsserier och samverkansprojekt. Alla dessa värden går förlorade om Förvaltningshögskolan upphör som enhet, flervetenskaplig forskarmiljö och utbildningsarrangör.

HUR KAN ETT FÖRSLAG som helt bortser från dessa argument uppstå? Svaret ligger i den process varigenom förslaget har tagits fram. Förslaget är helt och hållet en skrivelse författad av Samfaks dekan Helena Lindholm Schulz. Förslaget är inte grundat på någon som helst utredning om konsekvenser för forskning, utbildning, administration, arbetsmiljö eller samverkan. Diskussion om alternativa lösningar saknas helt. Förslaget har tagits fram helt utan dialog med Förvaltningshögskolans personal. Dekanen har uppenbarligen skisserat på detta långtgående förslag i månader, men gav personalen det dramatiska beskedet först vid ett möte den 6 september. Vi är mycket kritiska till det slutna och respektlösa sätt på vilket förslaget har uppstått. Men på mötet gav dekanen flera löften som vi välkomnar. Förslaget som det låg innebar mycket forcerad beslutsprocess, men dekanen lovade att förlänga denna för att möjliggöra utred-

ning av alternativa lösningar. Efter kompakt kritik från oss lovade dekanen att alla alternativa utredas och remissbehandlas innan beslut fattas. Dekanen försäkrade att ämnet offentlig förvaltning ska finnas kvar och hon är öppen för att diskutera samordning av forskarutbildningar utan att avskaffa ämnen. Hon menar också att namnet på en framtida sammanslagna institution är en öppen fråga. Vi tycker det är självklart att sam-

»Nedläggning av Förvaltningshögskolan är fel.«

manslagna institutioner har ett namn som speglar alla ingående ämnesinriktningar. Dekanen är nu även öppen för att diskutera vårt oavvisliga krav att vi måste kvarstå som sammanhållen organisatorisk enhet om institutionsammanslagningar genomförs.

VI ANSER ATT de synergieffekter som fakulteten eftersträvar kan uppnås på ett bättre sätt än det som nu föreslås. Ett alternativ är att behålla nuvarande institutionsstruktur men att skapa innovativa administrativa samarbetslösningar mellan institutionerna. Även forskningssamordning kan

åstadkommas utan att slå sönder institutioner. Sådana processer har redan påbörjats.

Om institutioner ska gå samman tror vi att ämnet offentlig förvaltning, med fokus på ledarskap, organisation, regelverk och lagstiftning, policyanalys, redovisning, ekonomistyrning och arbetsmetoder i förvaltningen kan ha mer gemensamt med ämnen som till exempel socialt arbete, arbetsvetenskap och sociologi, än vad det har med statsvetenskap och journalistik.

VI UTGÅR NU FRÅN att processen går vidare genom att utreda samtliga alternativa lösningar som främjar fakultetens målsättningar. Med utredning menar vi grundlig konsekvensutredning där risker och följder för verksamheten och arbetsmiljön av samtliga beslutsalternativ tas fram innan det att inriktningsbeslut fattas. Beslut bör heller inte forceras fram utan invänta de slutliga resultaten av rektors reformprocess. Vi menar att samtliga utredningar måste genomföras i lyssnande processer, för endast då kan vi säkerställa att både verksamheten och personalens arbetsmiljö förstärks, inte försvagas, inför framtiden.

EN ENIG PERSONAL
VID FÖRVALTNINGSHÖGSKOLAN

Skynda långsamt

DE FACKLIGA ORGANISATIONERNA vid GU har med förvåning och oro följt den omorganisationsprocess som nu pågår vid Samhällsvetenskapliga fakulteten. Våra betänkligheter gäller bland annat den oerhört snabba beslutsprocessen, utan förankring hos personalen eller dess fackliga organisationer, liksom att det beslutsunderlag som sent omsider presenterats, saknar såväl alternativa problemlösningar som risk- och konsekvensanalyser. Allt detta är desto allvarigare, då det visat sig att det finns ett kompakt motstånd mot förslaget bland personalen vid en av de institutioner som berörs och att åsikterna är minst sagt blandade vid andra enheter. Det är viktigt att alla berörda parter nu sätter sig ned och diskuterar vilka problem som omorganisationen är tänkt att lösa. Alternativa förslag bör tas fram, fördelar och nackdelar med olika lösningar ska belysas i grundliga analyser. Personal och fackföreningar måste involveras i detta arbete och då gäller det att skynda långsamt.

LENNART OLSSON, SEKO, STEFAN SCHEDIN, OFR-S, MARTIN SELANDER, SACO-S

Replik

FÖR DET FÖRSTA VILL JAG understryka att det inte pågår någon omorganisationsprocess vid Samhällsvetenskapliga fakulteten. Det finns ett förslag därom.

Dagens utbildnings- och forskningspolitiska landskap innebär hårdare konkurrens, samt behov av större förmåga till strategiska överväganden, profilering och prioritering på institutionsnivå. Det krävs en viss ekonomisk volym för att klara av förändringar i utbildnings- och forskningsuppdrag och för att bära en administration som klarar nya och mer omfattande krav. Den omorganisationsprocess som idag pågår vid GU i stort innebär sannolikt att institutionernas roll kommer att stärkas. Detta innebär behov av stärkt ledningsfunktion och administration på institutionsnivå. För verksamhetens skull, för att stärka utbildning och forskning som idag bedrivs i små organisatoriska enheter behöver vissa sammanslagningar göras.

Jag ser det som motiverat med en integration av verksamheter vid Förvaltningshögskolan i just statsvetenskapliga institutionen, som utgör en forskningsmiljö vilken fick omdömet excellent i RED

io-utvärderingen. Forskning och utbildning i offentlig förvaltning kan på så vis stärkas. Samarbeten finns redan; dessa kan utvecklas. Synergieffekter kan uppnås genom samverkan kring utbildning och forskning. För övriga berörda enheter finns också vinster att göra.

Jag utesluter dock inte att det finns andra alternativ, vilka kan komma fram i remissprocessen. Det finns för Förvaltningshögskolan beröringspunkter med andra miljöer.

Jag har tagit till mig av synpunkter att den initiala planeringen var forcerad och vi skjuter nu beslutsprocessen framåt.

Remissförfarandet innebär naturligtvis att alla sorters synpunkter på alla delar av förslaget är välkomna. Olika synpunkter ska vägas mot varandra. Vad jag har lovat är att lyssna noga på alla synpunkter från samtliga instanser. Synpunkter ska vägas mot varandra. Vad detta innebär för det förslag som kommer att presenteras för fakultetsnämnden är för tidigt att säga. Jag är emellertid övertygad om att förslaget i sin nuvarande form har stor potential till framgång och ser fram emot fortsatt diskussion och dialog.

HELENA LINDHOLM SCHULZ DEKAN

NY PÅ JOBBET

KERSTIN ALNEBRATT, föreståndare för Nationella sekretariatet för genusforskning, har utsetts till ny ordförande för Arbetarrörelsen

Tankesmedjan. Kerstin Alnebratt har tidigare varit kommunalråd och ordförande i Unga Örnars Riksförbund.

MATS ANDRÉN, professor i idé- och lärdomshistoria, har utsetts till vice ordförande och prodekan i humanistiska fakultetsnämnden.

BRITT-MARIE APELGREN är utsedd till tillförordnad dekan på Utbildningsvetenskapliga fakulteten. Hon är universitetslektor i ämnesdidaktik och forskar om lärares och elevers uppfattning av språkundervisning. Till tillförordnad prodekan har professor **ROGER SÄLJÖ** utsetts.



ALFREDO ARTILES, professor vid Arizona State University och gästprofessor vid institutionen för pedagogik och specialpedagogik, har av president Barack Obama utsetts till medlem av President's Advisory Commission on Educational Excellence for Hispanics.

ILSE HAKVOORT har utsetts till docent i pedagogik. Hon är bland annat engagerad i ett projekt om konflikthantering i skolan.



MARIE LAGERQUIST är ny docent i experimentell medicin, särskilt endokrinologi. Hon forskar om hur östrogen ger starkare ben vid olika sjukdomar, som benskörhet och ledgångsreumatism.

LENA LARSSON LOVÉN är ny docent i antikens kultur och samhällsliv. Hon forskar främst om det antika romerska samhället sett ur ett genusperspektiv och med en social- och kulturhistorisk inriktning. Ett av hennes nuvarande projekt handlar om identiteter och romersk klädsel.



SARA LINDÉN är ny docent i medicinsk och fysiologisk kemi. Hon forskar om hur bakterier interagerar med mag-tarm-slemhinnan.



ÅSA MÄKITALO är ny professor i pedagogik. Hon forskar om hur människor tillsammans genererar, upprätthåller och utvecklar kunskaper och förhållningssätt inom skolan, den högre utbildningen och arbetslivet.



CHRISTINA NORDBERG, tidigare personalchef, har utsetts till chefsutredare vid Göteborgs universitet. Hennes första uppgift blir att delta i utredningen om samverkan mellan Göteborgs universitet och Västra Götalandsregionen. Ansvarig för utredningen är **OLLE LARKÖ**, dekan för Sahlgrenska akademien.

ARNE RASMUSSEN är ny professor i religionsvetenskap. Han forskar om hur den moderna liberala nationalstaten förändrat religionens roll.



KAJSA SJÖHOLM är ny docent i medicin, särskilt molekylär medicin. Hon forskar om fettvävnadens funktion vid fetma och typ 2-diabetes.



ULLA SÄTERIE är ny prefekt på JMG. Hon har arbetat inom morgon- och kvällspress, tv samt som frilansjournalist.



SARA WINDAHL är ny docent i experimentell medicin, särskilt endokrinologi. Hon forskar om könshormoners betydelse för skelett och benskörhet.



ZOU XIANG är ny docent i immunologi. Han forskar om goda egenskaper hos så kallade mastceller, som kan leda till nya behandlingar av autoimmuna sjukdomar och allergier.

Gemensamma förvaltningen

Alexander Carlsson, lokalvårdare

Anna Danielsson, registrator

vid universitetsledningens kansli

Johan Hallbäck, systemadministratör vid IT-serice

Emelie Jansson, lokalvårdare

Charlotte Karlsson, receptionist vid serviceavdelningen

Velimir Pletikosa, lokalvårdare

Charlotte Silander, utredare vid personalavdelningen

Amelie Thorén, telefonist vid serviceavdelningen

Lily Flores Velasco, lokalvårdare

Thomas Vestin, personalchef

Rikard Zeilon, receptionist vid serviceavdelningen

Högskolan för fotografi

Petter Baggeryd, tekniker

Kerstin Hamilton, universitetsadjunkt

Johannes Samuelsson, universitetsadjunkt

Högskolan för scen- och musik

Monica Danielsson, universitetsadjunkt

Håvard Lysebo, universitetsadjunkt

Marcus Löfdahl, universitetsadjunkt

Nina Norblad, universitetsadjunkt

Johanna Persson, universitetsadjunkt

Paul Spjuth, universitetsadjunkt

Marit Strindlund, universitetsadjunkt

Institutionen för biomedicin

Gabriella Almén, laboratorieassistent

Mathew Thengumtharayill, projektassistent

Paulina Wanrooij, forskare

Institutionen för cell- och molekylärbiologi

Sarah Hanzén, assistent

Karen Norbeck, forskare

Susanne Strömbäck, institutionsadministratör

Institutionen för fysik

Yeyu Fang, doktorand

Karolin Frykholm, forskare

Institutionen för historiska studier

Katarina Eikeland Streiffert, universitetslektor

Douglas Price, forskare

Institutionen för kemi

Peter Astvik, forskningsbiträde

Aaron Forbes, forskningsassistent

Wolfgang Harreither, forskare

Mario Janjetovic, doktorand

Institutionen för kulturvård

Charlotte Björdal, universitetslektor

Axel Demker, projektassistent

Institutionen för marin ekologi

Riina Klais, forskningsassistent

Johan Rolandsson, forskningsassistent

Josefin Sefbom, doktorand

Maria Söderberg, doktorand

Institutionen för medicin

Krischna Murali Akula, projektassistent

Elin Arvidson, forskare

Mattias Bergentall, projektassistent

Annika Bäck, forskare

Stig Hagstad, doktorand

Lovisa Hult-Ericson, projektassistent

Elin Jansson, projektassistent

Grete Kuura, projektassistent

Pille Philikas, projektassistent

Hardis Rabe, doktorand

Maja Sikorska, projektassistent

Annika Österdahl, projektassistent

Institutionen för neurovetenskap och fysiologi

Kerstin Frändin, gästlärare

Franck Gerard, projektassistent

Mikko Hölttä, doktorand

Isabell Lebkuhener, doktorand

Birgitta Nordh, kursadministratör

Xiaoguang Yang, forskare

Institutionen för odontologi

Pablo Carlsson, projektassistent

Georgios Charalampakis, doktorand

Institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Göran Brante, universitetslektor

Olof Franck, universitetslektor

Margareta Häggström, universitetsadjunkt

Olle Katz, universitetsadjunkt

Lisbeth Mårdstedt, universitetsadjunkt

Institutionen för språk och litteraturer

Sven-Olof Dahlgren, universitetslektor

Larisa Gustafsson, universitetslektor

Alan Hajo, doktorand

Mats Norvenius, universitetsadjunkt

Institutionen för svenska språket

Tina Melkerson, universitetsadjunkt

Åsa Wengelin, universitetslektor

Institutionen för vårdvetenskap och hälsa

Andreas Fors, doktorand

Åsa Nodin, projektassistent

Institutionen för växt- och miljövetenskaper

Sara Hallin, gästforskare

Anke Hartmanns, forskningsbiträde

Elin Julén, forskningsbiträde

Juridiska institutionen

Erik Björling, doktorand

Moa Bladini, universitetsadjunkt

Erik Jansson, amanuens

Psykologiska institutionen

Anders Carlander, forskare

Leif Denti, doktorand

Mats Eklöf, universitetslektor

Statsvetenskapliga institutionen

Elina Lindgren, forskare

Jonas Håkansson, forskare

Ulrika Mohlin, ekonomiadministratör

UB

Grim Dellsén, assistent på centralbiblioteket

Henrik Hannfors, assistent på ekonomiska biblioteket

Per Larsson, IT-utvecklare på digitala tjänster

Anna Lindemark, universitetsbibliotekarie

Jessica Lindmark, assistent på ekonomiska biblioteket

Tobias Martinsson, assistent på centralbiblioteket

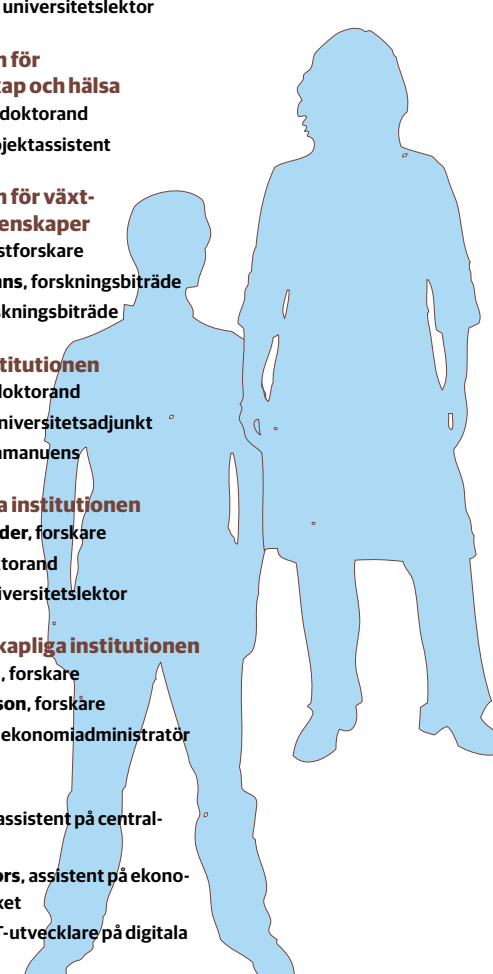
Karl Pettersson, universitetsbibliotekarie

Lindi Wahab, assistent på centralbiblioteket

Zoologiska institutionen

David Blomqvist, assistent

Calum Nines, assistent



Övriga

Lars Bohlin, forskare vid institutionen för nationalekonomi

Pål Castell, postdoktor vid institutionen för socialt arbete

Mia Göransson, gästlärare på HDK

Sofia Holstein-Beck, universitetslektor vid sociologiska institutionen

Andrea Kilstromer, informatör på Sven Lovén centrum för marina vetenskaper

Dina Koutsikouri, forskare vid institutionen för tillämpad it

Lovisa Källman, institutionstekniker vid laboratoriet för experimentell biomedicin

Boman Lyngfelt, vaktmästare vid Serviceenheten i Humanisthuset

Monica Montoya de Lindh, universitetslektor vid institutionen för globala studier

Evelina Nyström, internationell koordinator på Sahlgrenska akademiens kansli

Niklas Webbjörn, universitetsadjunkt vid institutionen för kulturvetenskaper

Patrik Wikström, universitetslektor vid institutionen för journalistik och medier

internationell förening som främjar franskt språk och kultur.

CHARLES BOONE, professor vid universitetet i Toronto, Kanada, har utsetts till hedersdoktor vid Naturvetenskapliga fakulteten. Han är internationellt känd för sitt arbete inom det nya vetenskapsfältet systembiologi.

Filmregissören **MARTA DAULIUTE** har tilldelats Göteborgs universitets Carl Larsson-stipendium på 28 000 kronor. Hon får stipendiet "för sin förmåga att i en hård värld lyfta fram människans skönhet, blottad i ögonblickets bräcklighet".

FILIPPA LINDAHL, doktorand vid institutionen för svenska språket, har belönats med 20 000 kronor ur Inga Lidéns premiefond. Hon får priset för uppsatsen *Spetsställda bisatser i satsfläta med relativsats*, antagen för publicering i den välrenommerade tidskriften *Språk och Stil*.

ANSLAG

MIKAEL LANDÉN, professor vid institutionen för neurovetenskap och fysiologi, har fått 20 miljoner kronor i anslag från Stiftelsen för strategisk forskning, för ett projekt som handlar om att skraddarsy psykiatrisk behandling med hjälp av laboratorieanalyser.



EVIE COUSSE, lärare i nederländska vid institutionen för språk och litteratur, och Camilla Björklund, institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande, får 1,7 miljoner kronor under två år från Vetenskapsrådets satsning på postdoktorer. Också **KARIN HULTMAN**, **ANDERS JANZON** och **ANNA MARTNER**, samtliga vid Sahlgrenska akademin, får stipendier för forskning i USA på drygt 2,1 miljoner kronor.

SEBASTIAN WESTENHOFF, doktor i biofysik, får 15 miljoner kronor fördelat över fem år från det europeiska forskningsrådet, ERC. Han ska studera hur naturen omvandlar solljus till energi, vilket kan få stor betydelse för utveckling av nya solceller.

BÖCKER

CHRISTIAN MUNTHE, professor i praktisk filosofi, har utkommit med en bok på det internationella forskningsförlaget Springer med titeln *The Price of Precaution and the Ethics of Risk*. Boken presenterar resultatet av närmare tio års forskning om de etiska grundvalarna för försiktighetsprincipen och vad grundvalarna betyder för hur denna princip ska förstås och tillämpas i praktiken. I boken presenteras en nyskapande grundläggande riskteori, vilken tillämpas på en rad konkreta områden, som klimatpolitik, bioteknik, kärnkraft och konsumtionssamhället.

ARRANGEMANG**Öppna föreläsningar i Vasaparken**

12 oktober kl. 18:00

Korruption som samhällsproblem
Professor Bo Rothstein diskuterar politisk legitimitet, socialt kapital och korruption.

25 oktober kl. 18:00

Gammal och lycklig?
Möjligheter och hinder för bevarat välbefinnande under åldrandet. Anne Ingeborg Berg presenterar de senaste forskningsrönen kring välbefinnande och åldrande.

2 november kl. 18:00

Anabola steroider - ett riskbruk?
Ny forskning presenteras.

Välfärd, arbete, hälsa - 250 år med den allmänna försäkringskassan

Den första allmänna försäkringskassan startade i Göteborg för 250 år sedan. Detta firas 5 december med en konferens och middag på Liseberg. Bland annat kommer sjukvården och sjukförsäkringen, bedömning av arbetsförmåga och försäkringsmedicinsk forskning att diskuteras.
Plats: Konferenscentrum Wallenberg.
Mer information: maria.i.petersson@amm.gu.se

Adlerbertska forskningsstiftelsens jubileumskonferens i Göteborg 22 november

Konferensen går under namnet *Creating Successful and Sustainable Societies - Capabilities, resources and trust*. Fokus kommer att vara på tvärvetenskapliga frågor kring hur framgångsrika och hållbara samhällen skapas. Konferensens huvudtalare är professor Michèle Lamont (Harvard University), professor Partha Dasgupta (Cambridge University), docent och hedersdoktor på Chalmers, Chrisna du Plessis (University of Pretoria), adjungerade professorn och tidigare pristagare av Göteborgspriset för hållbar utveckling, Søren Hermansen (Samsø Energi Akademi).

Välkommen att anmäla dig:
www.adlerbertska.se/registration/
Sista anmälingsdatum: 8 november

Samhällsvetenskapens dag

Ta del av ett brett spektrum av populärvetenskapliga föreläsningar. Ställ dina frågor till ett specialkomponerat Alltinget. Botanisera bland utbudet av kurser och program. Möt våra forskare.

Lördag 8 oktober kl. 11:30-16:00

Huvudentrén Sprängkullsgatan 19

Vad är det bästa med hösten?

Samuel Bengmark
Universitetslektor i matematik

- jag gläds åt att få träffa nya studenter. Denna höst får jag dessutom delta i spännande grupperingar med personer från Chalmers och GU som utbildar den första kullen på Lärande och ledarskap, Chalmers kombinerade lärar- och ingenjörutbildning. Sen är det ju skönt att äntligen få sitta inne och kura, och slippa sand i badbyxorna.



Therese Lindqvist-Reis
informatör på Samhällsvetenskapliga fakultetens kansli

- att vara ute i naturen och se alla vackra färger, känna dofterna av nyplockade äpplen och kantareller, lingon och blåbär. Det bästa med hösten i stan är alla aktiviteter som drar igång efter sommaruppehållet. Det jag ser fram emot mest är att beta av Cinematekets höstprogram.



Arne Rasmusson,
ny professor i religionsvetenskap

- om man, som jag gillar sitt jobb, men inte gillar att måla huset, så har höstens ankomst sin tjusning. I Umeå, där jag bott elva år, övergår den dock alltför fort i mörk och kall senhöst, vilket är en anledning att flytta till Göteborg.



Jenny Almkvist
Affärsutvecklare och Investment Manager på GU Holding

- det bästa med hösten är kombinationen av svala mornar och varma dagar, och känslan att man kan sätta igång med nya tag. Sen är det ju något skönt med att slippa åka till havet så fort det är fint väder, utan att det räcker med att sitta på ett kafé.



Martin Harling
Adjunkt och doktorand på institutionen för pedagogik och specialpedagogik

- inget är bäst med hösten. Jo, att den eventuellt tar slut. Jag är mänskensbonde på Tjörn. Nödvändigheter gör sig påminda inför en lång vinter: grusa vägar, slå åkrar, rensa stuprör, ta upp båten. Men något som ändå är lite bra med hösten är tv-programmet "Trädgårdsfredag" med Pernilla och Tareq!

UTMÄRKELSER

HENRIK ZETTERBERG, professor i neurokemi, har tilldelats Eric K. Fernströms pris till unga, lovande forskare. Han får priset för sin forskning om biologiska markörer som kan avslöja förstadiet till Alzheimers sjukdom. Priset är på 100 000 kronor och en forskare vid var och en av landets sex medicinska fakulteter utses.

Rektor **PAM FREDMAN** och professor **BO ROTHSTEIN** har blivit utsedda att ingå i den nya forskningsberedning som regeringen tillsatt. Beredningen ska fungera som rådgivande organ för en kommande forskningsproposition och består av företrädare för både forskarvärlden och näringslivet.

Studenten **CESAR VALDEZ** har tilldelats Gunnar Svedbergs pris. Han får utmärkelsen för att ha skapat Göteborgs universitets campingklubb, en klubb för studenter från hela universitetet med intresse för camping och natur.

ULLA-BRITT WENNERSTRÖM, universitetslektor vid sociologiska institutionen, har tilldelats det pedagogiska priset 2011 av Samhällsvetarsektionens vid Göta Studentkår pedagogiska pris. Hon får utmärkelsen för sitt sätt att koppla samman teori och empiri och för att hon ger en lättförståelig bild av sitt forskningsfält.



IAH HANSÉN, universitetslektor i franska, har belönats med den franska förtjänstorden Chevalier dans l'Ordre des Palmes Académiques. Hon får utmärkelsen för sina insatser inom utbildningsväsendet och för spridande av fransk kultur i världen. Hon är sedan 33 år också sekreterare i Alliance Française, en



RIKARD WINGÅRD

Avhandlingstitel: Att sluta från början. Tidigmodern läsning och folkbokens receptionsetetik.

Familj: Fru och ettårig son.

Bor: Utanför Uddevalla.

Med tryckeri i ladugården

I en lada utanför Rikard Wingårds hem finns ett gammaldags tryckeri. Där trycker han inbjudningskort, visitkort och andra småsaker.

Det var där han tryckte titeletiketten på sin doktorsavhandling. Den handlar om bakvända böcker med långa titlar från 1600- och 1700-talen.

DET VAR NÄR han studerade i Oxford som Rikard Wingård lärde sig konsten att trycka böcker. I universitetsbibliotekets källare fanns nämligen ett tryckeri med utrustning från Oxford University Press där studenterna fick prova på att trycka små dikter med gammaldags teknik.

– Jag är intresserad av bokens fysiska uttrycksformer och av hur de hjälper till att skapa mening, förklarar Rikard Wingård. Att verk från äldre tider ser ut som de gör beror till exempel inte alltid bara på författaren. De som tryckte Shakespeares dramer kunde exempelvis dela upp en prosatext så att den verkade skriven som en dikt, eller dra ihop en vers till ett enda stycke, beroende på sättningens krav i förhållande till sidstorleken.

Utbildningen i Oxford fick Rikard Wingård att leta utrustning för att starta ett eget tryckeri.

– Det finns inte så många som trycker böcker på gammalt sätt längre. Det innebär att det är svårt att hitta tryckpressar, blytyper och annat material. Priset varierar också mycket: viss utrustning är dyr men ibland får man saker till skänks.

ATT TRYCKA TAR TID. Alla bokstäver, liksom utslutning, alltså tomrummet mellan orden, måste sättas in i en sätthake och alla radavstånd regleras med regletter, innan texten kan föras över till en pressram. Först därefter kan själva tryckningen sätta igång.

– Jag sitter ju annars främst framför datorn. Att få gå till ladugården och ägna mig åt praktiskt arbete, utan att för den delen lämna böckernas värld, är en lisa.

I maj blev Rikard Wingård klar med sin avhandling, med text som han själv satt och formgivit i datorn.

– Den handlar om de folkböcker som var populära från slutet av 1400-talet långt in på 1800-talet. De kan liknas vid forna tiders kiosklitteratur och innebär en ganska brokig samling skräror, helgonlegender och äventyr med ursprung i medeltida versepos eller rentav i österländska sagor. Jag ville veta varför de var så populära för att bara försvinna mot slutet av 1800-talet.

Det Rikard Wingård kommit fram till är att folkböckerna skapades i en tid präglad av muntliga traditioner och icke-kristen kultur. För även om läskunnigheten var ovanligt stor i Sverige redan på 1600-talet läste man ändå inte på det sätt vi är vana vid.

– Moderna böcker är ju skrivna ungefär som en deckare där det mesta som är gåtfullt avslöjas först på slutet. Folkböckerna däremot är författade på motsatt sätt. Ofta beskrivs poängen med berättelsen redan från början.

FÖR ATT FÖRSTÅ varför det var så gäller det att sätta sig in i olika sätt att se på tid, menar Rikard Wingård.

– Den kristna kulturen har en linjär tidsuppfattning, där man föds, lever sitt liv efter bästa förmåga och så småningom når himmelriket. Ett äldre förhållningssätt är att se tiden som cyklisk och upprepningsbar. Genom att rituellt upprepa mytiska urhandlingar förflyttar man sig tillbaka till en mytisk icke-tid och uppnår ett evighetstillstånd, inte efter döden, utan i livet.

Att berätta handlar då inte om att hålla lyssnarna

i spänd förväntan inför det oväntade slutet utan om att få dem så engagerade att de själva kan uppleva evighetskänslan av att tiden inte rör sig framåt. För att uppnå detta måste berättelsen vara fattbar i sin helhet innan den börjar.

– Så när vi moderna människor tycker att muntliga kulturer är primitiva, eftersom deras historier är så fulla av schabloner, har vi egentligen missat poängen: det handlar inte om att vrida och vända på ord eller om att söka en undanglidande mening. Tvärtom gäller det att stabilisera en mening utanför den profana, jordiska existensen. Det är ett sätt att läsa som den moderna tiden trängt undan.

EVA LUNDGREN

FOTO: JOHAN WINGÅRD

